5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1997 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 212 (1465)

Ազգ

Azg
armenian daily

Ռուսաստան. 21 քրեական գործ գեներալների դեմ

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Ռուսաստանի գլխավոր ռազմական դատախազությունը (ԳՌԴ) այսօրվա դրությամբ 21 քրեական գործ է հարուցել ռուսական գեներալիտետի ներկայացուցիչների նկատմամբ: Այս մասին Ռուսաստանի «Նովոստի» լրատվական գործակալությունում ճամուլի ասուլիսի ժամանակ հայտարարել է Ռուսաստանի գլխավոր ռազմական դատախազ, արդարադատության գեներալ-լեյտենանտ Յուրի Դյոմինը: Ըստ նրա, դատարան է հանձնվել 7 գործ, իսկ 3 գեներալների նկատմամբ արդեն դատավճիռ է կայացվել:

Դյոմինը տեղեկացրել է նաեւ, որ վերջերս ռազմական դատախազության մարմինները քրեական գործեր են հարուցել Կովկասյան հատուկ սահմանապահ օկրուգի նախկին հրամանատար գեներալ-գնդապետ Վլադիմիր Ռուդլյաեւի նկատմամբ, որը ծեծել է ենթականերին: Ներկայումս գեներալը ազատված է պաշտոնից, նրանից չմեկնելու ստորագրություն են վերցրել, իսկ ԳՌԴ-ն պատրաստվում է գործը դատարան հանձնել: Մինչեւ ընթացիկ տարվա վերջը ռազմական դատախազության մարմինները նախատեսում են ավարտել բանակի գեներալ Կոնստանտին Կոբեցի նկատմամբ հարուցված քրեական գործը:

ՍԱՂՐԱՆՔ

Թուրքիայի կողմից գնդակոծվել է ՀՀ սահմանապահ ուղեկալը

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալության ռազմաքաղաքագրության համաձայն, նոյեմբերի 4-ի գիշերը թուրքական Տորոն սահմանապահ ուղեկալից խոշոր տրամաչափի գնդացրից լուսածիր գնդակներով գնդակոծվել են ՀՀ Արտաշատի սահմանապահ ջոկատի 14-րդ ուղեկալի պաշտպանական դիրքերը: Այդ մասին գործակալության թղթակցին տեղեկացրել են Ստավրոպոլում տեղակայված Կովկասյան հատուկ սահմանապահ օկրուգի շտաբից: ՀՀ եւ ՌԴ միջեւ գոյություն ունեցող պայմանավորվածության համաձայն, ռուսաստանյան սահմանապահները մասնակցում են Հայաստանի պետական սահմանի պաշտպանությանը: Շտաբի մամլո ծառայության տեղեկատվության համաձայն զոհեր չկան: «Ռուսաստանյան սահմանապահներն արդեն բողոքի նոտա են հղել թուրքական սահմանապահ կոմիսարին», նշեց մամլո ծառայության պետ գնդապետ Անատոլի Լեսնիխը:

Մինչ այդ, հոկտեմբերի 3-ին, Թուրքիայի սահմանից երկու անգամ կրակ է բացվել ՀՀ սահմանի ուղղությամբ: Երջանիկ պատահականությամբ չի կործանվել «Վրաստան» սահմանապահ խմբավորմանը պատկանող Մի-8 ուղղաթիռը: Գնդակոծվել են նաեւ «Հայաստան» սահմանապահ խմբավորման 14-րդ ուղեկալի դիրքերը: Զոհեր չկան:

Թուրքիայի տարածքից իրականացվող գնդակոծությունները օկրուգի հրամանատարությունը բնութագրում է որպես սադրանք Կովկասյան տարածաշրջանում իրադրությունը ապակայունացնելու նպատակով:

Մինչդեռ նույն օրը Անկարայում ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը հաղորդել է, որ Թուրքիան հերքել է ՀՀ-ում ռուսաստանյան սահմանապահների գնդակոծության փաստը: 9-րդ բանակային կորպուսի հրամանատարությունը, ինչպես նաեւ Արդահան եւ Իգդիր սահմանապահ գավառների վարչական տարածքների հրամանատարությունը տեղեկացրել է, որ «անցյալ երեկոյան ՀՀ սահմանամերձ շրջաններում գնդակոծության որեւէ փաստ չի գրանցվել»: Այս լուրը հերքել են նաեւ թուրքական բանակի գերագույն շտաբում:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ սա արդեն ՀՀ սահմանապահ ուղեկալների գնդակոծության առաջին փաստը չէ: Որոշ տեղեկությունների համաձայն, չի բացառվում, որ ՀՀ սահմանները գնդակոծվում են Թուրքիայի տարածքում հրար դեմ մարտնչող քրդական ապստամբ ջոկատների կողմից Հայաստանը քուրդ-թուրքական հակամարտության ներքաշելու նպատակով, թեպետ, նույնիսկ այս հանգամանքը ոչ մի կերպ չի արդարացնում թուրքական կողմի անփութությունը միջպետական սահմանների անդորրությունը պաշտպանելու գործում:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ինչպե՞ս ճկեարկել խորհրդարանում

Եթե ունես ընդամենը երկու ձեռք եւ բազում բացակա գործընկերներ

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԱԺ-ի նոյեմբերի 4-ի նիստում առաջին ընթերցմամբ ընդունվեց ՀՀ օրենքի նախագիծը տրանսպորտի մասին: Օրինագիծը սահմանում է հանրապետությունում տրանսպորտային գործունեությանը, ապա դա կապված է փոխադրումներ իրականացնելու համար նախատեսված տեխնիկական միջոցների, հաղորդակցության ուղիների օգտագործման, ինչպես նաեւ փոխանցումների ծառայությունների մատուցման իրավական, տնտեսական եւ կազմակերպական դրույթները, մասնակիցների շահերի պաշտպանության նորմերը, նրանց իրավասությունը եւ պատասխանատվությունը:

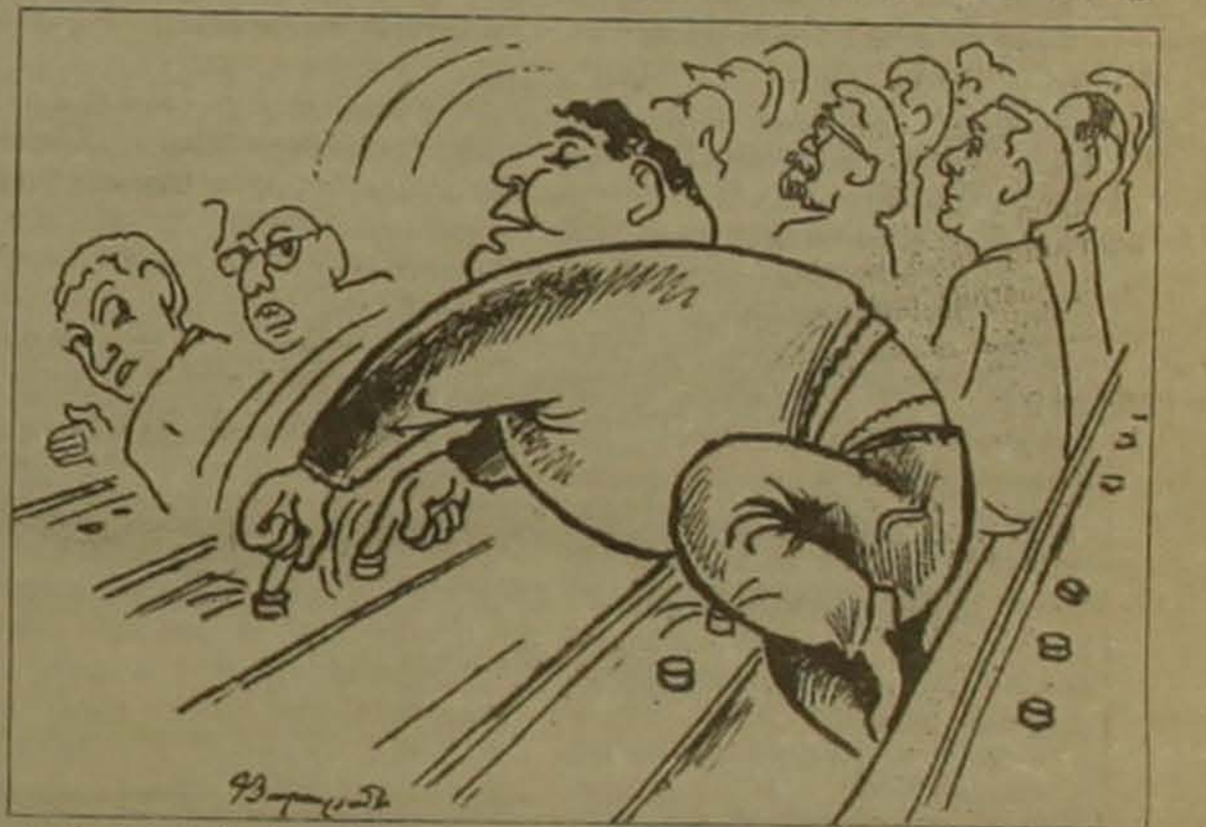

Նախագծում սահմանվում է նաեւ «տրանսպորտ» հասկացությունը, այն է՝ պետության սոցիալ-տնտեսական համակարգի բաղկացուցիչ մաս, որի տեսակներն են՝ ավտոմոբիլային, երկաթուղային, էլեկտրատրանսպորտ, խողովակաշարային, ծովային, մետրո, օդային:

Ինչ վերաբերում է տրանսպորտային միջոցների հետ:

Տրանսպորտի համակարգում պետական սեփականություն են ընդհանուր օգտագործման երկաթուղին, պետական ավտոմոբիլային ճանապարհները եւ մետրոպոլիտենը:

Տրանսպորտի շահագործման պետական կարգավորումն իրականացվում է իրավական պաշտպանության, լիցենզավորման, հարկման, ֆինանսավորման, սակագների ձեւավորման, տրանսպորտային օրենսդրության կատարման վերահսկողության ձեւով:

Տես # էջ 2

«Հոկտեմբերյան հեղափոխության 80-ամյակը» հայկոմկուսը դիմավորեց կուսակցական զսմամբ

Ազգային ժողովի երեկվա 30-րոպեանոց հայտարարությունների ժամանակ Վազգեն Սաֆարյանը (ՀԿԿ) հայտարարեց, որ այսօր զարմանքով իմացել է, որ իրեն հեռացրել են հայկոմկուսի շարքերից: «Հայկոմկուսը դարձել է Բադալյանի եւ Դարբինյանի սեփականությունը», ընդգծեց Սաֆարյանն ավելացնելով, որ դուրս է գալիս կոմկուսի խմբակցությունից «մնալով կոմկուսի անդամ»: «Ես եղել եմ, կամ եւ մնում եմ կոմունիստ», հայտարարեց Սաֆարյանը, միաժամանակ շնորհավորելով հայ ժողովրդին «Հոկտեմբերյան հեղափոխության 80-ամյակի կապակցությամբ»:

Այսպիսով, խորհրդարանում կոմկուսի խմբակցությունը եւս ճաք տվեց:

Մամուլի տան շենքն առայժմ ենթակա չէ սեփականաշնորհման

ԱԺ-ի երեկվա նիստում Պետական ձեռնարկությունների եւ անավարտ շինարարությունների օբյեկտների սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագծի քննարկման ժամանակ պատգամավոր Արթուր Բաղդասարյանը սեփականաշնորհման նախարար Պավել Ղալթախչյանին հարցրեց Արշակունյաց 2 հասցեում գտնվող Մամուլի տան սեփականաշնորհման հնարավորության մասին: Ի պատասխան նախարարը նշեց, որ թերթերի խմբագրությունները պարբերաբար լուծարվում են, ստեղծվում են նորերը: Այդ դեպքում դժվար է լինում որոշել, թե ի՞նչ անել սեփականաշնորհված այն տարածքը, ուր գտնվող խմբագրությունը լուծարվել է: Ղալթախչյանն ընդգծեց, որ այսօր բոլորը ձգտում են գրասենյակներ ունենալ Երեւանի կենտրոնում, իսկ այնտեղ ազատ տարածքներ համարյա չկան: Պետական գույքի հաշվառման եւ ապապետականացման վարչությունը զբաղվում էր նաեւ այդ տարածքների տրամադրման խնդրով եւ մեծ թվով հարցեր էին ծագում: Նախարարն ընդգծեց՝ այսուհետեւ չլուծված հարցերի պայմաններում այդ շենքը դեռ չի սեփականաշնորհվի, թեպետ չբացառեց «միջանկյալ տարբերակը», ինչը, մեր ունեցած տվյալներով, որերս կգործադրվի. տարածքները կտրամադրվեն խմբագրություններին առանց սեփականության իրավունքի:

Ն. Մ.

ԱՄՆ

Կոնգրեսմեն Շերմանը ԼՂՀ-ի 12,5 մլն-ը կտրել տալու կոչ է արել

ԱՄՆ Կոնգրեսի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի անդամ Բրեդ Շերմանը կառավարությանը կոչ է արել կտրել իրականացնել Լեռնային Ղարաբաղի համար նախատեսված 12,5 մլն դոլարի օժանդակությունը: Կոնգրեսմենի խոսքերով, «կառավարությունը պետք է օժանդակությունը հնարավորին չափ արագ ուղարկի հասցեատիրոջը, որպեսզի ապահովվեն Լեռնային Ղարաբաղի բնակչության մարդասիրական կարիքները»: Ինչպես հայտնի է, Ադրբեջանի դեսպան Հաֆեզ Փաշաեւը վերոնշյալ հանձնաժողովի անդամներին հղված նամակում հայտարարել է, թե ԱՄՆ-Ադրբեջան հարաբերությունները «կարող են լրջորեն վասնվել», եթե Կոնգրեսը նման որոշում ընդունի:

Թուրքիան նորի՞ց կմերժի ամերիկյան օգնությունը

Նախորդ շաբաթ ԱՄՆ Կոնգրեսը կրկնել է Թուրքիային 40 մլն դոլարի տնտեսական օգնության հատկացման իր նախապայմանը, ըստ որի գումարի կեսը պետք է հատկացվի ժողովրդավարական բարեփոխումներ իրականացնող ոչ կառավարական կազմակերպություններին: Այս հայտարարությունն ընդունվել է ԱՄՆ Կոնգրեսում, բայց ոչ Սենատում: Ինչպես հայտնի է, նախորդ տարի այս նախապայմանի պատճառով Թուրքիան մերժել էր ընդունել ամերիկյան օգնությունը:

«ԵՐԵՎԱՆ»

«Մահ Ամերիկային», «Կորչի ամերիկյան թելադրանքը»

Վանկարկումներ Թեհրանի զանգվածային ցույցում

ԹԵՀՐԱՆ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Իրանի մայրաքաղաքի փողոցներն այսօր ողողել էին ցուցարարների շարասյուները, որոնք քաղաքով անցնելով հասել էին Իրանում ԱՄՆ-ի նախկին դեսպանատան մոտ: Զանգվածային գործողությունը ձեռնարկվել էր հեղափոխական ուսանողների կողմից 1979 թվականի նոյեմբերին Թեհրանում ամերիկյան դիվանագիտական ներկայացուցչության գրավման տարելիցի առթիվ:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, հազարավոր մարդիկ, հիմնականում երիտասարդներ էին հավաքվել հակաամերիկյան հանրահավաքի «լրտեսաբույնի» պատերի մոտ, ինչպես Իրանում անվանում են ԱՄՆ-ի ներկայումս դատարկ դեսպանատունը: Ցուցարարները վանկարկում էին. «Մա՛հ Ամերիկային» եւ «Կորչի՛ ամերիկյան թելադրանքը»:

Իրանում հակաամերիկյան տրամադրությունների բռնկումը դիտորդները կապում են այն համաձայնագրին Վաշինգտոնի դիմակայելու հետ, որն Իրանի ազգային նավթարդյունաբերությունը վերջերս ստորագրել է ֆրանս-ռուս-մալայզիական կոնսորցիումի հետ: Երկումիլիարդանոց գործարքով նախատեսվում է Պարսից ծոցում համատեղ յուրացնել «Հարավային Պարս» գազի խոշոր հանքավայրը:

Այսօր Իրանում միանգամից երեք խոշոր տարելից են նշում: Ամերիկյան դեսպանատան գրոհից բացի, 1964 թվականի այդ օրը Իսլամական Հանրապետության ներկայումս հանգուցյալ հիմնադիր իմամ Խոմեյնին երկրից արտաքսվել էր շահական վարչակարգի կողմից: Բացի այդ, 19 տարի առաջ կառավարական զորքերը Թեհրանի համալսարանի մոտ գնդակոծել էին ուսանողական ցույցը:

Թուրքիա-Հունաստան. Վարչապետների բանակցություններն ապարդյուն

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Երկուշաբթի երեկոյան Կրետե կղզում կայացած Հունաստանի վարչապետ Կոստաս Սիմիտիսի եւ Թուրքիայի վարչապետ Մեսութ Յըլմազի բանակցությունները որեւէ արդյունք չեն տվել: Ինչպես հաղորդում է Ռուսաստանի «Նովոստի» լրատվական գործակալությունը, այս բանակցություններն առաջինն էին վերջին ինը տարիներին եւ կայացել են բալկանյան երկրների ղեկավարների եռօրյա հանդիպման շրջանակներում: Հույն եւ թուրք վարչապետները չեն կարողացել հաղթահարել տարաձայնությունները Էգեյան ծովի որոշ կղզիների հարցում, ինչը վաղուց արդեն գժտություն է սերմանում կողմերի միջեւ: Սակայն կողմերը պայմանավորվել են շարունակել այդ հարցի քննարկումը:

«Անվտանգության խորհուրդը պետք է պատրաստ լինի պատժելու Իրաքին»

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. «Անվտանգության խորհուրդը պետք է պատրաստ լինի վճռական գործողություններ ձեռնարկելու Իրաքի նկատմամբ», եթե Բաղդադ ուղարկված ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի բանագնացությունը հաջողությամբ չպսակվի: Ըստ ԻՏԱՌ–ՏԱՍՍ-ի, հայտարարել է ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի պաշտոնական ներկայացուցիչ Ջեյմս Ռուբինը: Բանագնացության առջեւ խնդիր է դրված Իրաքի իշխանություններին համոզել չխոչընդոտելու ամերիկացի փորձագետների աշխատանքը Իրաքի զինաթափումը դիտարկող ՄԱԿ-ի հատուկ հանձնաժողովի կազմում:

ԱԶԳ **տեղական**

ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Դարբինյանը երեկ լրագրողների ուշադրությանը ներկայացրեց ՀՀ 1998 թ. պետբյուջեի նախագիծը, որ արդեն հանձնվել է ԱԺ քննարկմանը: Նախարարը այն դեռեւս թերի համարեց, քանի որ նախագծում արտացոլված չեն տեղական ինքնակառավարման մարմինների նախագծերը: Դրանք որոշակի ժամկետային սահմանում ավարտելու որոշում գոյություն չունի: Նախատեսվում է շեշտակիորեն ավելացնել առողջապահության եւ կրթության ոլորտի հատկացումները: 98 թ. բյուջեում կատարվելու է սոցիալական պաշտպանվածության ուղղված գումարների հավելում: Օգնությունը ավելի հասցեական դարձնելու համար ծրագրվում է անցնել ընտանեկան նպաստների:

1998-ին ողեգրվելու են արտադրողների վնասները ծածկելուց զատ սպառողներին սատարելու, ինչպես րում գործելու է բաց աճուրդների մեխանիզմը եւ դրամական սեփականաշնորհումը, որը թույլ կտա աճուրդներին մասնակից լինել թե ներքին, թե արտաքին ներդնողներին: Սեփականաշնորհման մուտքերի հաշվին կիրականացվեն ներդրումները: Պրն Դարբինյանը մեկ անգամ եւս հաստատեց, որ սերտիֆիկատներով սեփականաշնորհման երկրորդ փուլը չի կայանալու: Այդ մասին արդեն կա կառավարության որո-

ԱՍՈՒԼԻՍ

Բյուջետային հատկացումները կավելանան գլխավորապես սպառողների՞ հաշվին

կայն նախագիծը հաշվի է առնում լրացումների հնարավորությունը, այդ թվում բոլոր հնարավոր օրենսդրական փոփոխությունները, որ ներկայացվել են ԱԺ, կամ էլ քննարկման փուլում են կառավարությունում, նախարարությունում: Ամեն դեպքում ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը պատրաստ է եկամուտների ապահովման, հարկային քաղաքականության բարելավման, ազատականացման, հարկային բեռի համաչափ բաշխման, տնտեսավարող սուբյեկտների միջեւ մրցակցային դաշտի ձեւավորման, արտահանվող ապրանքների մրցունակության աստիճանի բարձրացման շուրջ առաջարկների փաթեթ ներկայացնել: Ենթադրվում է, որ նախագիծը նոյեմբերի ընթացքում փոփոխություններ կկրի: Սակայն այնտեղ ամ[illegible] [illegible] ընդլայնացման: Կարեւորագույններից մեկը զբաղվածության նախադրյալներ ստեղծելու քաղաքականության իրագործումն է, որի համար նախատեսված է կապիտալ ծախսերի էական աճ: Բյուջետային աշխատավարձի ֆոնդը կավելանա 10 տոկոսով: Ընդ որում ուսուցիչների աշխատավարձը ծրագրվում է բարձրացնել մոտ 30 տոկոսով: Նաեւ բյուջետային պարտքեր չկուտակելու սկզբունքները: Վերջինիս ուղղվելու են օրենսդրական, իրավական, վարչական բոլոր միջոցները: Նախարարը տեղեկացրեց, որ գրանցվել է նախորդ տարվա ամսական եկամուտները 2-3 անգամ գերազանցող աճ: Ի դեպ, հոկտեմբերին բյուջե մուտք է գործել երբեւէ Հայաստանում ստացված առավելագույն գումարը 12,5 մլրդ, որը հնարավորություն է տվել ծածկել այս տարվա առաջին կիսամյակին կուտակված պարտքերը: Բյուջեում ծրագրավորված է հարկային ընթացիկ եկամուտների 28 տոկոս աճ: Ա. Դարբինյանը հայտնեց, որ տնտեսավարող սուբյեկտների նկատմամբ ուղղակի հարկատեսակների առումով ցուցաբերվելու է առավել ազատական մոտեցում, բայց արդյունքում, պարզվում է, բեռի տակ են հայտնվելու բազմաչարչար սպառողները: Ասելով, որ մինչեւ տարեվերջ հարկային մուտքերը հնարավոր է գերակատարվեն, հասնելով 91 մլրդ դրամի, նա ասաց, որ դրանով ապահովվելու են ընթացիկ ծախսերը: Մյուս տարի հարկային մուտքերը, ենթադրվում է, կկազմեն 125 մլրդ դրամ:

98-ին կառավարությունը մտադիր է շարունակել սեփականաշնորհման լայնածավալ ծրագիրը: Ընդ որում կառավարությանը, շուտով նաեւ ԱԺ-ին կներկայացվեն գույքահարկի, հողահարկի, տեղական տուրքերի եւ վճարների մասին օրենսդրական նախագծերը:

Բյուջեի նախագծի հիմքում ընկած մոտեցումները համաձայնեցվել են ՀԲ եւ ԱՄՀ-ի ֆինանսական այս երկու խոշոր ինստիտուտների հետ, քանի որ պայմանագրեր կան, կապված մասնավորապես կառուցվածքային բարեփոխումների վարկի հետ: Նախարարը նկատել տվեց, թե Հայաստանը միակ երկիրն է, որ երրորդ տարին է 60 մլն արժողությամբ վերականգնողական վարկեր է ստանում ՀԲ-ից:

Գալիք տարվա առաջնահերթ ծրագրերի շարքում արդյունաբերական եւ գյուղատնտեսական արտադրանքի կրճատման կասեցումն է: Գլխավոր հատկացումները ուղղվելու են սոցիալական ոլորտի եւ դատաիրավական համակարգի բարեփոխումներին: Ինչ վերաբերում է պարտատոմսերի շուկային, այստեղ կառավարությունն ունի կոշտ դիրքորոշում: Ըստ նախարարի 50-60 տոկոսով գումարներ ներգրավելը շատ թանկ հաճույք է եւ որոշվել է նվազեցնել պետական արժեքների եկամտաբերությունը 15-20 տոկոսով:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալիստների միջազգային դաշնությունն աջակցում է Հայաստանին ու Արցախին

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սոցիալիստների միջազգային դաշնության շրջանակներում մենք փորձում ենք միջազգային ատյաններում ներկայացնել Հայաստանի եւ Արցախի կացությունը, հայտարարել է այդ դաշնության ներկայացուցիչ Մարիո Նալբանդյանը: «Ազատություն» ռադիոկայանը, վկայակոչելով «Ասպարէզ» թերթը, տեղեկացնում է, որ հայ սոցիալիստներն այս առնչությամբ հատկապես սերտորեն համագործակցում են Ֆրանսիայի սոցիալիստական կուսակցության հետ: Ըստ Նալբանդյանի, իր կուսակցության միջազգային գործունեությունը նպատակաուղղված է սույն նավթի շահերի ոլորտից Կովկասի դուրսբերմանը: Միեւնույն ժամանակ նա շեշտել է սոցիալիստների երկակի մոտեցումը տվյալ հարցին: Որպես կուսակցություն ոչ այնքան նավթի ազդակը, որքան մարդկային իրավունքներն ու ժողովրդավարությունն են որոշում նրանց դիտանկյունը, սակայն իշխանության գլուխ անցնելու դեպքում կուսակցության համար պետական մակարդակով նավթի գործոնը, հավանաբար, ավելի ծանրակշիռ կլինի: Նալբանդյանը կարեւորել է Հայաստանի արտաքին քաղաքականության եւ սոցիալիստների դաշնության միջազգային գործունեության համակարգման անհրաժեշտությունը:

«Փողոցի երեխաներ» հիմնախնդրի լուծումը հասարակության եւ պետության ջանքերով

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Փողոցի երեխաներ» հիմնախնդրի լուծումը կոնկրետ երեխաների ճակատագրի լուծման մեջ չէ, այլ այդ երեւույթի պատճառների բացահայտման մեջ: Այսպիսի կարծիք հայտնեց «Սոցիոմետր» անկախ սոցիոլոգիական կենտրոնի ղեկավար Ահարոն Ադիբեկյանը ՀՀ ԳԱԱ կլոր դահլիճում նոյեմբերի 4-ին կայացած կլոր սեղանի ընթացքում, որ կազմակերպել էր Կանանց համահայկական միությունը (ԿՀՄ) ՄԱԿ-ի Մանկական հիմնադրամի Հայաստանի գրասենյակի հետ համատեղ: Պրն. Ադիբեկյանը փողոցում անչափահասների հայտնվելու հիմնական պատճառներից նշեց «ընտանիքի դժոխքից» խուսափելը, ինչպես նաեւ ընտանիքին օգնելու համար փողոցն ընտրելը: Ըստ կենտրոնի անցկացրած հետազոտությունների տվյալների, կան նաեւ այնպիսի երեխաներ, որոնք ծնողների հոգսերը թեթեւացնելու համար ինքնակամ գնում են «որբանոցներ»:

Ըստ ՆԳՆ եւ ԱՆՆ քրեական հետախուզության վարչության անչափահասների գործերով բաժնի հատուկ հանձնարարությունների ավագ տեսուչ Արմեն Հովհաննիսյանի, արդեն արձանագրվել է անչափահասների մասնակցությամբ կատարված հանցագործությունների երկու երրորդով աճ, իսկ քրեական հետախուզության գծով արձանագրված հանցագործություններ կատարած անձանց մեջ անչափահասների տեսակարար կշիռը կազմում է 11,5 տոկոս:

Ինչպես հայտնեց ԿՀՄ կոորդինատոր Նատալյա Մարտիրոսյանը, այս խնդրի լուծումը պահանջում է կառավարական եւ ոչ կառավարական մարմինների, ինչպես նաեւ հասարակության լայն շերտերի համատեղ ջանքերը:

Կլոր սեղանի մասնակիցները դիտեցին վավերագրական տեսանյութեր, լսեցին «Թափառաշրջիկ երեխաների սոցիալ-հոգեբանական վերականգնման եղանակները կրթության բնագավառում», «Օրենքը եւ անչափահասները» եւ այլ թեմաներով զեկուցումներ:

Ինչպե՞ս քվեարկել խորհրդարանում

Երբ ունես ընդամենը երկու ձեռք եւ բազում բացակա գործընկերներ

Սկիզբը էջ 1

Օրենքի նախագծում սահմանվում է տրանսպորտի համակարգի կառավարումը, տրանսպորտային գործունեության լիցենզավորումը, ուղեւորների, բեռների, ուղեբեռների փոխադրումը, բեռնառաքումը, փոխադրավարձը եւ այլն: Ընդգծվում է, որ տրանսպորտային գործունեությունն իրականացվում է լիցենզիայի հիման վրա: Լիցենզավորումն ու այդ գործունեության հետ կապված վերահսկողությունն իրականացնում է տրանսպորտի բնագավառում կառավարության կողմից լիազորված պետական կառավարման մարմինը:

Ինչ վերաբերում է ուղեւորների, բեռների փոխադրմանն ու բեռնառաքմանը, դրանք իրականացվում են փոխադրման պայմանագրի հիման վրա, իսկ ուղիղ եւ խառը փոխադրումները կարող են կատարվել տրանսպորտի մի քանի տեսակների մասնակցությամբ, փոխադրման մեկ միասնական փաստաթղթով:

Փոխադրումն իրականացնելու համար տրանսպորտային միջոցը պետք է ունենա սերտիֆիկատ եւ համապատասխանի անվտանգության, բժշկասանիտարական պահանջներին, աշխատանքի պաշտպանության նորմերին եւ բնապահպանության անվտանգությունը սահմանված միջազգային եւ պետական ստանդարտներին, տեխնիկական պայմաններին:

Արգելվում է չգրանցված եւ չլիցենզավորված տրանսպորտային միջոցի շահագործումը: Տրանսպորտային միջոցը վարելու իրավունք տրվում է այն անձանց, ովքեր ունեն անհրաժեշտ որակավորում, անցել են բժշկական քննություն եւ ունեն սահմանված օրինակի փաստաթուղթ:

Նախատեսվում է նաեւ ուղեբեռի տեղափոխման ապահովագրում:

Օրենքի նախագիծն ընդունվեց առաջին ընթերցմամբ: Ինչպես այդ, այնպես էլ այլ քվեարկություններ պատգամավորներն իրականացրին դարձյալ «լայնածավալ քվեարկություններով»: Այդպիսի դիրք պատգամավորի մարմինն ընդունում է այն ժամանակ, երբ նա առաջ է գալիս դեպի հաջորդ շարք եւ երկու ձեռքերը տարածած քվեարկում տվյալ շարքից տվյալ քվեարկումներից բացակայող իր գործընկերների փոխարեն:

Ինչպես ընդունված է ասել, բառերն անզոր են վերարտադրելու այս խիստ հայկական տեսարանը, ցավոք, ոչ արհեստավարժ օպերատորները չեն արձանագրում հայոց խորհրդարանի այդ պատմական պահերը:

Ի պատասխան իմ տարակուսանքի եւ միջանցքում հնչած այն հարցի, թե ինչո՞ւ է այսօրինակ փաստերն անտեսում ԱԺ նախագահը, պատգամավորներից մեկն անկեղծորեն պատասխանեց, թե այս երեւույթը պետք է համարել օրինաչափ, քանի որ պատգամավորներն այն համոզմանն են, թե ծիսը եւ օրինաչափը բացակա ընկերոջ փոխարեն քվեարկելն է:

Հայաստանը ՄԱԳԱՏԷ-ի ուշադրության կենտրոնում

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երկշաբաթյա պլանավորված աշխատանքային այցով Երեւանում է գտնվում ՄԱԳԱՏԷ-ի փորձագետ Դանա Դրաբովան: Այցի նպատակն է ուսումնասիրել Հայաստանում ռադիացիոն հսկողության ոլորտը եւ տալ գնահատական, որը կորոշի ՄԱԳԱՏԷ-ի կողմից Հայաստանին տրամադրվելիք ֆինանսական եւ տեխնիկական հետագա օգնության չափերը:

Այժմ «Ատոմհսկողություն» միջազգային գործակալությունը մշակում է 1999-2000 թվականների համագործակցության ծրագրերը, ասաց տիկին Դրաբովան, եւ Հայաստանը, քանի որ ատոմակայան ունի, միշտ ՄԱԳԱՏԷ-ի ուշադրության կենտրոնում է, անպայման մտնում է նրա ծրագրերի մեջ: Ներկա այցը 97-98 թվականների տեխնիկական համագործակցության ծրագրերի շրջանակներում է:

Այժմ նա այցելում է ատոմակայան, ռադիացիոն սարքավորումներով աշխատող այլ օբյեկտներ, ծանոթանում նրանց հնարավորություններին եւ վերջում իր վերլուծությամբ կներկայացնի իր գնահատականը:

■ *Հայաստանում ստեղծվեց ՀՀ գետերի եւ ջրամբարների վրա գտնվող փոքր ՀԷԿ-երի համակարգի տվյալների եւ հիմնական բնութագրերի շտեմարան: Տվյալների շտեմարանը մշակվել է «Հայհիդրոէներգոնախագիծ» նախագծային ինստիտուտի ստեղծած կադաստրի հիման վրա: Այս մասին հաղորդվեց փոքր ՀԷԿ-երի ստեղծման գիտատեխնիկական եւ տնտեսական խնդիրներին նվիրված միջազգային գիտաժողովում: Շտեմարանում կպահվեն ՓՀԷԿ-երի հետեւյալ պարամետրերը խմբավորված ըստ ջրային ավազանների` սկզբնական (ջրի ճնշումը եւ ծախսը, տարեկան արտադրողականությունը, եւ այլն), երկրորդային (տուրբինների տեսակը եւ այլն) եւ ՓՀԷԿ-երի համակարգի բնութագրերը (կայանների թիվը, կախվածությունը [illegible] հզորությունից եւ այլն)* ԼՏ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Տնօրենություն /հեռ 562863
Համակարգչային ծառայություն /581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Դիվանագիտությո՞ւն, թե՞ քաղաքականություն

*Ո՞վ է հիշում ԳԽ 1992 թ. հուլիսի 8-ի որոշումը**

Ղարաբաղյան շարժումը սկսեցինք ազգովին եւ ազգովին էլ վերցրեցինք շարժման ողջ պատասխանատվությունը: Հաղթանակների պահին այդ պատասխանատվությունը դարձավ քաղաքական ամբիցիաների բավարարման միջոց, ձախողումների ժամանակ՝ փոխադարձ մեղադրանքներ ներկայացնելու հնարավորություն: Սակայն եկավ մի պահ, երբ նորանկախ մեր պետության ղեկավարությունը փորձեց հրաժարվել պատասխանատվությունից: Այդ ժամանակ ՀՀ բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Գերագույն խորհուրդը, 1992 թ. հուլիսի 8-ին նրան պարտավորեցրեց Հայաստանի ստորագրությունը չդնել որեւէ փաստաթղթի տակ, որտեղ Ղարաբաղը դիտարկվում է որպես Ադրբեջանի բաղկացուցիչ մաս: Դրանով իսկ Հայաստանն ինքն իր համար օրենսդրորեն ամրագրեց Ղարաբաղի միջազգային իրավական առումով անկախ լինելու սկզբունքը եւ ստանձնեց այդ անկախության երաշխավորի պարտականությունները: Սա դիվանագիտություն չէր, այլ՝ քաղաքական կուրս, քաղաքական սկզբունք, որը դարձավ պարտադիր Հայաստանի դիվանագիտության եւ արտաքին քաղաքականության համար ընդհանրապես:

Այդպես շարունակվեց մինչեւ այն պահը, երբ մի կողմից ուժեղացավ արտաքին ուժերի ճնշումը, մյուս կողմից՝ դժգոհությունն ու տարակուսանքը ռազմական հաղթանակները դիվանագիտական պարտությունների վերածող մեր արտաքին քաղաքականությունից:

Եվ այդ ժամանակ առաջարկվեց նոր գաղափար, որը միանգամայն կիրառելի ու օգտակար է արտաքին ճակատում, սակայն լուրջ հարցականներ է ծնում սկզբունքային-քաղաքական գետնի վրա: Հայաստանը, հայտարարեցին մեր պետական այրերը, համաձայն է հարցի լուծման ցանկացած տարբերակի, որին համաձայն է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը: Սակայն այս բանաձեւումը երկրի ներսում գտավ կիրառման մեկ այլ հարթություն. «Հայաստանը երբեւէ չի ստորագրի որեւէ փաստաթուղթ, որի տակ չի լինի նաեւ ԼՂՀ ղեկավարության ստորագրությունը» (ՀՀ նախագահի վերջին հոդվածից):

Այսպիսով, արտաքին քաղաքական բնույթի զորաշարժը, որը բնական է ու հասկանալի, վերածվեց դիվանագիտության սեփական ժողովրդի հանդեպ: Դիվանագիտություն, որը նախ եւ առաջ տարակուսանք է հարուցում քաղաքական գետնի վրա, քանզի դրանով շրջանցվում է ՀՀ Գերագույն խորհրդի 1992 թ. հուլիսի 8-ի որոշումը (հիշենք, որ այդ որոշման ընդունման պահին նույնպես ԼՂՀ-ն գոյություն ուներ որպես պետություն): Լիազորությունների այս կամայական փոխանցումը ՀՀ բարձրագույն օրենսդիր իշխանության կողմից չի վավերացվել: Այն կարող է ավտոմատ կերպով գործել միայն մեկ պարագայում, եթե Հայաստանը ճանաչի ԼՂՀ անկախությունը: Բայց դա նույնպես տեղի չի ունեցել: Այդ դեպքում ՀՀ օրենսդիր բարձրագույն իշխանության կողմից գործադիր իշխանության առջեւ դրված սահմանափակումները ինչո՞ւ են հանվում, եւ ինչո՞ւ է լիազորությունը փոխանցվում թեկուզ չճանաչված, բայց մեկ այլ երկրի գործադիր իշխանությանը:

Ստացվում է, որ եթե Ղարաբաղի ղեկավարությունը վերցնի ու ստորագրի մի փաստաթուղթ, ուր Ղարաբաղը ճանաչվում է Ադրբեջանի բաղկացուցիչ մասը, ապա ՀՀ գործադիր իշխանությունը կարող է հանգիստ շունչ քաշել եւ իր օրենսդիրներին ասել, թե ինքը մեղք չունի, մեղավոր են ղարաբաղցիները: Բայց չէ՞ որ հենց ինքն է ստեղծել այն իրավական «սողանցքը», որը հնարավորություն է տալիս խույս տալ իր վրա դրված պատասխանատվությունից: Իսկ սա արդեն աշխարհի հզորների առաջ ճկուն դիվանագետ լինելու եղանակ չէ, այլ սեփական քաղաքական սկզբունքների ոտնահարում:

Ներկա խորհրդարանը, որն իր հիմնազանգվածով լուրջ հույսեր չի ներշնչում, կարծես չի էլ նկատում, որ շրջանցվել է օրենքը եւ օրինականությունը: Եթե նա պատրաստ չէ կամ վճռականություն չունի տեր կանգնելու բարձրագույն օրենսդիր իշխանության իր իրավասությունների, ուրեմն նրա փոխարեն ասելիք պետք է ունենա ողջ ժողովուրդը, որովհետեւ 1992 թ. հուլիսի 8-ի օրենքը հայ ժողովրդի կամքի արտահայտությունն է:

Հայ ժողովուրդն է Ղարաբաղի իրավական տերը, հայերն են որպես ազգ հիմնորոշվել Արցախում եւ ստեղծել անկախ պետություն ու ոչ թե միայն ղարաբաղցիները, եւ նրանք հավասարապես պատասխանատու են իրենց հայրենիքի մի հատվածի կարգավիճակի հարցում: Նրանք կարող են Հայաստանի գործադիր իշխանություններին տալ դիվանագիտություն խաղալու հնարավորություն, բայց չեն տալու ոչ օրենսդիր իշխանության լիազորություններ եւ ոչ էլ ճակատագրական բնույթ ունեցող քաղաքական որոշումների ընդունման ամբողջական պատասխանատվություն:

ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

** Անցյալ շաբաթ «Ազգը» հրա[illegible] 7-ը պատգամավորական ժողովի բանաձեւը Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի մասին, որտեղ ՀՀ իշխանություններից հիմնական պահանջը դա էր՝ հարգել 1992 թ. հուլիսի 8-ի ՀՀ ԳԽ որոշումը: Այնպես որ, այն հռետորական հարցին, թե «ո՞վ է հիշում ԳԽ 1992 թ. հուլիսի 8-ի որոշումը», կարելի է պատասխանել՝ ոմանք շատ էլ լավ հիշում են:*

Մարդու իրավունքները ինչպե՞ս են պաշտպանվում

Հայաստանում գործող հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները արդեն 2 օր շարունակ Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանի սրահում քննարկում են իրենց դերը մարդու իրավունքների պաշտպանության եւ խրախուսման գործում: Սեմինարի կազմակերպիչներն են ՀՀ արտգործնախարարությունը, ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների կենտրոնը եւ ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիրը: Արտասահմանի տարբեր երկրներից ժամանած փորձագետները, ինչպես նաեւ ՄԱԿ-ի ժնեւի գրասենյակի ներկայացուցիչները իրենց կուտակած փորձի շրջանակներում մտքեր են փոխանակում, ինչպես նաեւ ծանոթացնում ՄԱԿ-ում գործող տարբեր խմբերի աշխատանքներին, դրանց հնարավորություններին, ինչպես նաեւ ՄԱԿ-ի ընդունած փաստաթղթերին ու դրանց գործածության ձեւերին: Սեմինարը կշարունակվի մինչեւ ուրբաթ:

Ա. Հ.

Հեռախոսի վարձը դիտի մուծենք, թեկուզ չախոսի

Չեխովի փողոցի որոշ շենքերի հեռախոսներ, թիվ 46 հեռախոսակայանին պատկանող, տասն օր չեն աշխատել: Մի կողմ թողնենք չաշխատելու պատճառները: Հեռախոսավարձը երեսուն օրվա համար սահմանված է վեց հարյուր դրամ: Մարդիկ, պարզ տրամաբանությամբ, փորձում են չվճարել չաշխատած տասն օրվա համար, բայց պարզվել է, որ ոչ բոլորի տրամաբանությունն է պարզ... Փոստի բաժանմունքում հեռախոսավարձ ընդունող աշխատակցուհիները հրաժարվում են երկու հարյուր դրամ պակաս վերցնել՝ պատճառաբանելով, որ «իրավունք չունեն»: Կարելի է մտածել, որ իրավունք ունեն չմատուցած ծառայության համար մարդկանցից փող գանձելու:

ՆՈՐԱ ՄԱՅԻԼՅԱՆ

«Դվին» եւ «Անի» հյուրանոցների համար հայտեր նաեւ արտասահմանից

Հոկտեմբերի 30-ին լրացավ միջազգային մրցույթով վաճառքի ներկայացված «Դվին» հյուրանոց եւ «Անի» հյուրանոց պետական ձեռնարկությունների համար առաջարկների ընդունման ժամկետը, եւ կառավարության մրցութային հանձնաժողովը բացեց առաջարկների ծրարները: Ներկայացված առաջարկները հիմնականում համապատասխանում են մրցույթի պայմաններին: Կառավարության մրցութային հանձնաժողովն առաջիկա մեկ շաբաթվա ընթացքում առաջարկները կքննարկի մրցույթի մասնագիտացված կազմակերպության՝ «Մերիլ Լինչ Ինտերնեյշնլ» ընկերության հետ, ապա կսկսվեն մրցութային հանձնաժողովի բանակցությունները հայտեր ներկայացրած ընկերությունների հետ: Մրցույթին մասնակցելու համար դիմումներ ներկայացվել են ինչպես արտասահմանից, այնպես էլ Հայաստանից:

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Միջազգային ֆոնդային շուկաների «հողմապտույտը» Հայաստանում արձագանք չունեցավ

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեւանի ֆոնդային բորսայի հարթակում նոյեմբերի 1-ի դրությամբ կատարվում է արդեն 53 ընկերությունների բաժնետոմսերի առք ու վաճառք: ԵՖԲ-ից ստացված տեղեկատվության համաձայն, բաժնետոմսերի շուկայի ընդհանուր կապիտալիզացիան կազմել է 6.470.831.478 դրամ: Տարեսկզբի ցուցանիշների համեմատ, ԵՖԲ-ի հարթակ դուրս եկած ընկերությունների թիվը եւ կապիտալիզացիայի ծավալը գրեթե հնգապատկվել է: Նշենք, որ հունվարի 1-ի դրությամբ այդ ընկերությունների թիվը 9 էր, իսկ կապիտալիզացիան կազմում էր 1.239.183.684 դրամ: Սակայն հարկ է նշել, որ հոկտեմբերին, նախորդ երկու ամիսների համեմատ, բորսայում իրականացված առք ու վաճառքի գործարքների ծավալը նվազել է՝ կազմելով 26.531.002 դրամ, իսկ օգոստոսին եւ սեպտեմբերին այն կազմել է համապատասխանաբար 94.917.276 դրամ եւ 46.402.769 դրամ:

Միեւնույն ժամանակ հարկ է նշել, որ թեեւ տարվա սկզբի համեմատ [illegible]կան աճ է արձանագրվել, այնուամենայնիվ ֆոնդային բորսա դուրս եկած ընկերությունների թիվը աղետալիորեն քիչ է, քանի որ ներկայումս Հայաստանում կան ավելի քան 1000 բաժնետիրական ընկերություններ: Ֆոնդային շուկան Հայաստանում թերզարգացած է եւ առավել եւս որեւէ կերպ կապված չէ միջազգային շուկաների հետ: Դրա վկայությունն այն էր, որ վերջին շրջանում միջազգային ֆոնդային շուկաներում արձանագրված «հողմապտույտը» որեւէ արձագանք չունեցավ Հայաստանի շուկայում:

«Տաք ձմեռ» նավթի ծրագիրը կփրկի՞ հայաստանյան ցուրտ ձմեռը

ԱՄՆ կառավարությունը հերթական (հինգերորդ) անգամ ՀՀ կառավարության մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանձնաժողովի, Միացյալ Նահանգների միջազգային զարգացման գործակալության (USAID), ժողովրդավարության եւ զարգացման հիմնադրամի (FDD) միջոցով Հայաստանում իրականացնում է «Տաք ձմեռ» նավթի ծրագիրը: «Ձմեռ 1997/98»-ն այս տարի, ինչպես պարզվում է, «կտաքացնի» Հայաստանի 1250 դպրոցների աշակերտներին եւ ուսուցիչներին, ինչպես նաեւ աղետի գոտու (Շիրակի, Լոռու եւ Արագածոտնի մարզերի) ժամանակավոր կացարաններում ապրող անապահով, այսինքն, նորացված «Փարոսի» կողմից աղքատ ճանաչված ընտանիքների անդամներին: Այդ նպատակով USAID-ը գնել եւ Հայաստան է առաքել 10 հազար տոննա նավթ, որից 5500-ը հատկացվելու է դպրոցներին, 4500-ը՝ աղետի գոտուն:

Այս մասին լրագրողները տեղեկացան սոցապ նախարար Հրանուշ Հակոբյանի եւ ԱՄՆ դեսպան Պիտեր Թոմսենի՝ երեկ անցկացրած համատեղ ասուլիսում, որին նախորդեց ծրագրին վերաբերող պայմանագրի ստորագրումը: Ասուլիսին մասնակցում էին եւ պարզաբանումներով հանդես եկան USAID-ի գծով դեսպանի տեղակալը, ծրագրի այլ պատասխանատուներ: Տիկին Հակոբյանը, շնորհակալություն հայտնելով ԱՄՆ կառավարությանը եւ դեսպանությանը շարունակվող օգնության համար, տեղեկացրեց, որ աղետի գոտու անապահով ընտանիքներն այս ձմեռ կստանան 160-ական լիտր նավթ՝ նախորդ տարվա 120 լիտրի փոխարեն, նավթի կտրոնների համար վճարելով 800 դրամ (յուրաքանչյուր լիտրի համար 5 դրամ): Ստացված դրամագլուխը կօգտագործվի ծրագրի իրագործման հետ կապված ՀՀ կառավարության ծախսերը փոխհատուցելու համար: Ինչ վերաբերում է դպրոցներին, ապա նրանք եւս այս տարի համեմատաբար շատ նավթ կստանան. ուսման հարաբերական անընդհատությունն ապահովելու համար յուրաքանչյուր դասարան օրական կստանա 3,5 լիտր նավթ առաջին հերթափոխի եւ 2,5 լիտր՝ երկրորդ հերթափոխի համար: Բաշխումը կիրականացնի FDD-ն՝ կրթության եւ գիտության նախարարության եւ մարզային կրթության բաժինների օժանդակությամբ, նոյեմբերի 3-ից: Նավթի կտրոնների բաշխումը սկսվել է հոկտեմբերի 17-ին եւ կշարունակվի մինչեւ նոյեմբերի 15-ը, ինչին կհաջորդի նավթի բաշխումը: Ի տարբերություն նախորդ տարիների, նավթի տեղափոխման ծախսերը ՀՀ կառավարության փոխարեն հոգացել է USAID-ը, կրճատ[illegible] նավթի բա[illegible]խումն իրականացնող անձնակազմը):

Դեսպանը լրացնելով նախարարին, հայտնեց, որ ԱՄՆ կառավարությունն այսուհետ էլ կանգնած կլինի հայ ժողովրդի կողքին՝ աջակցելով բնակչության սոցիալական խնդիրների լուծմանը («Տաք ձմեռ» ծրագիրն ուժի մեջ կլինի առնվազն հաջորդ տարի): Պրն Թոմսենը նշեց, սակայն, որ օգնության ծրագրերում շեշտադրումն առաջիկայում կթեքվի դեպի զարգացման ծրագրերը՝ էներգետիկ, ջեռուցման, ջրամատակարարման, ոռոգման համակարգերի բարելավում, աշխատատեղերի ստեղծում եւ այլն. նավթի ծրագրերից աստիճանական անցում կկատարվի դեպի կենտրոնացված ջեռուցման համակարգ:

Պատասխանելով հարցերին, տկն Հակոբյանն ասաց, որ օրերս կլինի կառավարության որոշումը՝ 200 հազար անապահով ընտանիքի ձմռան ամիսներին 100-ական կվտ (ընդհանուր առմամբ՝ 300 կվտ) էլեկտրաէներգիայով ապահովելու վերաբերյալ: «Փարոսով» անցած ընտրված ընտանիքները փաստորեն կստանան 7500 դրամի օգնություն, ուստի, եթե չեն հասցրել, պետք է փաստագրվեն «Փարոսում», քանզի փաստագրման ժամկետը երկարաձգվել է մինչեւ նոյեմբերի 15-ը: Անվճար էներգամատակարարումը կիրականացվի 1997 թվականի հունիս-սեպտեմբեր ամիսներին ամերիկյան կառավարության մեկ այլ ծրագրով Հայաստան ներկրված 330 մլն խորանարդ մետր գազի վաճառքից [illegible] 3 մլն դոլարի շնորհիվ.

Խոսելով ընտանիքների [illegible] անցնելու ծրագրի մասին, տկն Հակոբյանը պարզաբանեց կառավարության մոտեցումը՝ երեխաների նպաստները, էլեկտրաէներգիայի, տրանսպորտի համար պետբյուջեով նախատեսված տրանսֆերտները միավորել ընտանեկան նպաստներում: Սակայն խնդիրը վերջնականապես լուծված չէ, քանի որ դեռեւս չի քննարկվել Ազգային ժողովում: Մոտավոր հաշվարկներով Հայաստանում օգնության կարիք ունի 200 հազար ընտանիք, սակայն հնարավորության դեպքում այդ թիվը կարող է ընդլայնվել:

USAID-ի փոխտնօրենն իր հերթին տեղեկացրեց, որ գործակալության նախաձեռնած ուսումնասիրությունների արդյունքում կհստակեցվի բնակչության կարիքավոր հատվածը, օգնություն հատկացնող կազմակերպությունների, օգնությունն իրականացնողների թվակազմը, ինչը հնարավորություն կտա առավել նպատակային դարձնել մարդասիրական օգնությունը: USAID-ի՝ Հայաստանի համար նախատեսված բյուջեն այս տարի 95 մլն դոլար է, սակայն Միացյալ Նահանգների տրամադրած օգնությունն իրականում ավելին է՝ մոտ 150 մլն դոլար, որ համալրվում է գյուղդեպարտամենտի, պաշտպանության նախարարության, տարբեր գործակալությունների տրամադրած միջոցներով, ավելացրեց ԱՄՆ դեսպանը: («Պրն դեսպանն իրոք սոցիալական օրիենտացիա ունի», նկատեց նախարարուհին, եզրափակելով ասուլիսը):

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍ[illegible]

Մեր նախարարությունները ներսուղրից

Սեփականաշնորհում հայկական ձեւով

Նախարարությունը «գործել է» մեկ տարի: Հիմա զրոյի՞ց ենք սկսում

Սեփականաշնորհման մասին գրելը նույնքան անշնորհակալ գործ է, որքան բուն սեփականաշնորհումն իրականացնելը: Միշտ կգտնվեն դժգոհներ, որ մասնացույց կանեն մեծ ու փոքր սխալները, կասեն՝ կարելի էր ավելի լավ անել, ավելի ամբողջական ու հիմնավոր: Ինչ վերաբերում է գրելուն, այնքան հաճախ եւ տարբեր տեսանկյուններից գրված հոդվածներում բազմիցս ներկայացվել է սեփականաշնորհման գործընթացը, հետեւանքները, հաջողություններն ու սխալները: Նպատակս ոչ թե այսբերգ հիշեցնող այդ գործընթացը հիմնովին ներկայացնելն է, այլ՝ դրան առնչվող մի քանի հարցերի ու մեկ տարուց պակաս գործող նախարարության մասին խոսելը:

Այս բնագավառի մասին խոսելիս ամենաշատարծված մոլորությունը սեփականաշնորհման նախադեպ չունենալու փաստը շահարկելն է: Իրականում սեփականաշնորհումը եւ ապապետականացումը քաղաքակրթությանը վաղուց է հայտնի: Սեփականությունից զրկված հայ մարդը (որի սեփականատիրական բնազդները երբեք չեն մեռել) նորից ազատ գործելու, ստեղծելու, զարգանալու հնարավորություն էր ստանում: Իհարկե, չկայացած պետության մեջ պետական գույքի բաշխումը բազմաթիվ խնդիրներ էր առաջացնում՝ սկսած բաշխման ձեւերից, սոցիալական արդարության պահպանման, գույքի գնահատման սկզբունքներից՝ մինչեւ քաղաքացիների իրավունքների պաշտպանության անհրաժեշտությունը: Եվ պետական կառավարման մարմինների, իշխանության բոլոր օղակների անփորձությունը, պրոֆեսիոնալ անկարողությունը, քաղաքական եւ տնտեսական շահերի բախումը բազմաթիվ սխալների ու անարդարությունների պարարտ հող էին ստեղծում: Անշուշտ, մշակվեցին ինչ-որ մոտեցումներ, հաշվի առնվեցին 1990-91 թթ. համոզիչ թվացող փաստարկներ ու իրողություններ, եւ սկսվեց համատարած սեփականաշնորհումը: Բայց շարքային քաղաքացու մեջ տարիների ընթացքում ծնվեցին հարցեր ու կասկածներ, որոնց պատասխանները կամ չէին տրվում, կամ չէին բավարարում:

Սեփականաշնորհման պատմությունից

Անգամ սեփականաշնորհման պատմությունն ուսումնասիրելիս վայրիվերումների կորը վկայում է, որ 1991-97 թթ., ընդամենը վեց տարվա ընթացքում, բարդ ու երբեմն անբացատրելի ուղի է անցել սեփականաշնորհումը: 1991 թ. սեփականաշնորհումն ավելի շատ քաղաքական միջոցառում էր, եւ իրականացնելու համար ձեւավորված հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված էին տասնյակ մարդ ԱԺ-ից ու կառավարությունից: Սակայն հանձնաժողովի իրավասություններն ու պարտականությունները հստակեցված չէին, եւ աշխատանքի արդյունավետությունն էլ համապատասխանում էր կարգավիճակին: Միաժամանակ ձեւավորվեց ՀՀ Նախարարների խորհրդին առընթեր պետական ունեցվածքի տնօրինման եւ ապապետականացման կոմիտեն, որը զբաղվում էր բուն պրոցեսի կազմակերպմամբ: Եվ 1991 թ., նորանկախ երկրին բնորոշ խանդավառությամբ, առանց օրենք ու կարգ մշակելու, այս մարմինները ձեռնամուխ եղան սեփականաշնորհման իրականացմանը: Սակայն օբյեկտների մի մեծ ցանկից սեփականաշնորհվեց ընդամենը 335-ը: Այդ պրոցեսը կասեցվեց մինչեւ 1992-ի հուլիսին «Պետական ձեռնարկությունների եւ անավարտ շինարարության օբյեկտների սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման մասին» օրենքի ընդունումը (միաժամանակ ՀՀ դատախազությունը ստուգումներ կատարեց եւ պարզեց, որ սեփականաշնորհման առաջին տարում խախտումներ թույլ չեն տրվել): Օրենքի ընդունումից հետո ձեւավորվեց միջգերատեսչական հանձնաժողով: Սակայն հանձնաժողովները մեզանում, որպես կանոն, ոչ միայն քաղաքականացված, այլեւ՝ լղոզված իրավունքներով ու պարտականություններով մարմիններ են, եւ աշխատանքի արդյունավետությունն էլ ցածր է: Այս եզրահանգումն անելու համար անհրաժեշտ եղավ եւս 2-3 տարի: Ի վերջո 1996-ի աշնանը ձեւավորվեց սեփականաշնորհման եւ արտասահմանյան ներդրումների նախարարությունը (հետագայում՝ միայն սեփականաշնորհման: Ներդրումների հատվածը հանձնվեց առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարարությանը), որի կազմի մեջ մտավ ապապետականացման վարչությունը:

Մինչեւ սեփականաշնորհման մի շարք հարցերի մասին խոսելը ներկայացնենք վիճակագրությունը:

1994-97 թթ. իրականացվել է 5708 «փոքր» օբյեկտների (հասարակական սննդի, կենցաղ-սպասարկման, առեւտրի, կոմունալ) սեփականաշնորհում, որից միայն 1997-ին՝ 1745 օբյեկտի: Դրանցից աճուրդով վաճառվել է 192-ը, աճուրդի է դրվել ու չի վաճառվել 395-ը: Խոշոր եւ միջին օբյեկտներից սեփականաշնորհվել է 1190-ը, սեփականաշնորհումը չի կայացել 289 օբյեկտում (որից 240-ը՝ 1997-ին): Մրցույթի դրված (ոչ միջազգային) 40 ձեռնարկությունից սեփականաշնորհվել է 26-ը (չի կայացել 10-ը), 16 միջազգային մրցույթից ոչ մեկը դեռեւս չի կայացել: 474 անավարտ շինարարության օբյեկտներից սեփականաշնորհվել է 16-ը: Առ այսօր սեփականաշնորհման համար վճարվել է 56,4 մլրդ դրամ, որից 56 միլիարդը սերտիֆիկատի ձեւով եւ ընդամենը 393 միլիոնը՝ կանխիկ գումարի (խոշոր եւ միջին ձեռնարկությունների դիմաց՝ ընդամենը 189 մլն դրամ):

Նպատակը եւ խնդիրները

Այժմ փորձենք վերլուծել թվերը եւ ընդհանրապես իրադրությունը: Հազարավոր ձեռնարկություններ են սեփականաշնորհվել եւ ապապետականացվել, մոտ 310 հազար մարդ դարձել է սեփականատեր (230 հազարը մասնակի անհատույց սեփականաշնորհմամբ): Թվում է՝ մեծ ու անգնահատելի գործ է արված, բայց... (նկատի ունեցեք՝ «բայց»-երը շատ են)

Նախ սեփականատերերի մեծաքանակ խավի ձեւավորումն այսօր պատրանք է: Այսինքն՝ անունը կա, ամանում չկա: Մարդիկ սերտիֆիկատներ են ներդրել, փայատեր են դարձել, բայց չգործող, կիսով չափ գործող, եկամտով չաշխատող (կամ եկամուտը թաքցնող) ձեռնարկությունից շահաբաժին չեն ստանում, եւ ակնհայտ է, որ մոտ ապագայում չեն էլ ստանալու: Մարդկանց մեծ մասը, փոքրաքանակ փայաբաժին ունենալու պատճառով, նաեւ տվյալ ձեռնարկության գործունեության արդյունավետության վրա ազդել չի կարող: Այսինքն՝ բաժնետոմսի ծավալուն փաթեթ տնօրինող մարդկանց քանակը դեռ շատ փոքր է: Ուստի սեփականատերերի մեծաքանակ խավի մասին խոսելն առայժմ վաղ է: Սեփականության ձեւական իրավունքը դեռ երկար ճանապարհ ունի անցնելու՝ մինչեւ իրական դառնալը: Դեռ սնանկ ճանաչվելու, սեփականաշնորհված օբյեկտը վերավաճառելու, սեփականատերերի խավի փոփոխվելու, սեփականությունն ու կապիտալը ձեռքից-ձեռք անցնելու մի երկարատեւ ու թերեւս անխուսափելի շրջան պիտի անցնենք: Շուկան, մրցակցությունը, դրա հետ խզված կապերը, հաղորդակցության դժվարությունները, գիտելիքի եւ փորձի պակասը զգացնել պիտի տան: Պետության խնդիրն այդ դժվարությունները նվազեցնելն է եւ երեւույթների ընթացքն արագացնելը: Այստեղ ակամա հանգում ես հարցի. պետությունը սեփականաշնորհումն իրականացնելիս ի՞նչ խնդիր է իր առջեւ դրել: Եթե պետական գանձարան լցնելու խնդիրն է, ուրեմն ելակետը պետական ունեցվածքը հնարավորինս բարձր գներով այդ ունեցվածքի իրական տիրոջը վաճառելն է (հիշենք համաժողովրդական ունեցվածքի մասին կոմունիստական լեգենդները): Եվ, բնականաբար, այստեղ ծագում են սեփականաշնորհման առաջնահերթության, գնորդ գտնելու, արտասահմանցիներին հետաքրքրելու, գնահատման խնդիրները: Եթե սեփականաշնորհումը տնտեսությունը խթանելու, ճգնաժամը հաղթահարելու, հարուստ բնակչություն եւ հարուստ պետություն, ազատ արտադրող, ստեղծող, հեռանկարային ծրագրեր ունեցող ժողովուրդ ունենալն է, ապա խնդիրները փոխվում են: Երկրորդ դեպքում կարող է վնասաբեր, քանդվող, հնացած արտադրությունը վաճառվել խիստ խորհրդանշական գնով, անգամ անվճար տրվել տնտեսությունը ոտքի կանգնեցնելու ունակ անձնավորությանը (փոխարենն այսօր մրցույթներին ներկայացվող բիզնես-պլանները 300 դոլարով գրում են ցանկացած օֆիսում): Պետությունը կարող է եւ պետք է արագացնի այս ընթացքը, քանի որ ժամանակ չվատնի գների որոշման (մեթոդիկաների շուրջ վեճերի), աճուրդների ու մրցույթների վրա, չհերթագրի օբյեկտները եւ ամիսներով չերկարաձգի «սեփականաշնորհման նախապատրաստման փուլը»:

Այսօր պետական գանձարանի համալրման ցայտնոտի պայմաններում մենք գնում ենք առաջին ճանապարհով (թեեւ թվերն ասում են, որ այդ խնդիրն էլ անբավարար է լուծվում), երբ գների հաշվարկման նոր մեթոդիկաներ են կիրառվում, որի դեպքում դրանք դառնում են պոտենցիալ գնորդի համար անհասանելի, եւ երկրորդ անգամ աճուրդի ու վաճառքի դրված օբյեկտների քանակը մեծանում է: 50 սեփականաշնորհված ձեռնարկությունների վիճակի վերլուծությունն ասում է (ի դեպ, նման վերլուծություն-ուսումնասիրություններ գրեթե չեն կատարվում, իսկ դրանք կօգնեին ընթացքի մեջ շտկումներ կատարել), որ 15 տոկոսն ընդհանրապես չի աշխատում, մնացածն էլ սպասվածից ավելի վատ վիճակում են, մոտ 20 ձեռնարկություն սնանկ է ճանաչվել: Անհրաժեշտ էր սրանց ավելի մեծ ուշադրություն դարձնել: Չէ՞ որ սեփականաշնորհում չի նշանակում ազատվել դրանցից եւ մատնել բախտի քմահաճույքին: Գուցե հարկավոր էր սեփականաշնորհման միջոցներից ներդրումների հիմնադրամ ստեղծել, որը կօգներ ծանր վիճակում գտնվողներին եւ պարտքեր ունեցողներին: Փոխարենը սեփականաշնորհման դրված ձեռնարկության տնօրենը, ծրագրի մեջ մտնելու պահից մինչեւ սեփականաշնորհման ավարտը (մեկ տարուց ավելի), իրավունք չունի կառուցվածքային, գույքային փոփոխություններ անել, իսկ իրականացումից հետո, վեց ամսվա ընթացքում իրավունք չունի փոխել աշխատողների նվազագույն քանակը: Թեեւ անգամ այդ սահմանափակումները անկարող են որոշ պրոցեսներ կասեցնել՝ օրինակ գործազրկության աճը: Մեզանում այսօր հետսեփականաշնորհման քաղաքականությունը բացակայում է:

Սխալ ելակետ, սխալ մեխանիզմներ, ուստի՝ սխալ ընթացք

Սրան նպաստում է ոչ միայն պետական (ուղղակի ասած՝ ռեկետային) մոտեցումը, այլեւ՝ օրենքի թերությունները: 1992-ին ընդունված օրենքը երեք-չորս անգամ փոփոխությունների է ենթարկվել: Բայց այսօր անհրաժեշտություն է ծագել մեծ փոփոխություններ կատարել, ուստի մշակվել է նոր օրենք: Բնականաբար, 1993-94 եւ 1997-98 թթ. սեփականաշնորհման «ենթարկվածները» հայտնվում են խիստ անհավասար պայմաններում: Նոր օրենքի նախագծով ծրագրվում է սեփականաշնորհման ձեւերը դարձնել ավելի բազմազան, երկարացնել տարաժամկետ վճարման հնարավորությունը, ձեռնարկություններին իրավունք տալ թողարկել բաժնետոմսեր, իսկ պետությունն այլեւս սերտիֆիկատներ չի թողարկելու: Այսինքն՝ այս փոփոխություններն էլ են թելադրված գանձարանը լցնելու հոգսով: Այսուհետեւ սեփականաշնորհումը կիրականացվի կանխիկ դրամով, եւ քանի որ, ինչպես վարչապետն է սեփականաշնորհման նոր նախարարին ներկայացնելիս նշել, «մնացել են յուղոտ պատառները» (էներգետիկայի բնագավառ, որից նախատեսում են 3 մլրդ դոլար կորզել, «Հայկական ավիաուղիներ»), ապա խնդիր է դրվում որքան կարելի է շատ գումար ստանալ առաջիկա փուլից: Բայց նախարարությունում մտավախություն ունեն՝ կանխիկ դրամի մեծ քանակություն բնակչությունը չունի, եւ պարզ չէ, թե ինչո՞վ եւ ո՞վ պիտի վճարի:

Երկար կարելի էր գրել առաջիկայում կիրառվելիք գնահատման ձեւերի բազմազանությունից բխող հնարավոր սուբյեկտիվիզմի, առողջապահական եւ գիտահետազոտական հիմնարկների սեփականաշնորհման առանձնահատկությունների, սերտիֆիկատների գների վերելքի եւ փոքրաթիվ մարդկանց ձեռքում կուտակվելու մասին: Կարելի էր պատմել, թե ինչպես են կազմվել սեփականաշնորհման տարեկան ծրագրերը (դրանք հաստատվում են ԱԺ-ից կողմից), ինչ ուժեր են կանգնած յուրաքանչյուր օբյեկտի ետեւում, եւ թե ինչպես է ծրագրից երեւում «տերով կամ անտեր» օբյեկտը: Ընթերցողին նաեւ կհետաքրքրեր, թե ի՞նչ է նախորդում եւ հաջորդում ցանկը կազմելուն, ինչպես են սեփականաշնորհման նախօրյակին ճյուղային նախարարությունները տնօրեններ փոխում, գույք օտարում, միավորումներ մասնատում, իսկ ձեռնարկությունները շահույթ եւ տարածքի չափ թաքցնում: Նաեւ ինչպե՞ս է երկար տարիների վարսավիրանոցը վաճառվում թաղի փողատեր տղերքից մեկին, որն այն արագ վերածում է սրճարանի: Կամ ինչպե՞ս է օբյեկտի վրա հսկա գումար ծախսած վարձակալը մի այդքան էլ փող տալիս, որ իր սարքած օբյեկտի տերը դառնա:

Աշխատակազմ

Մեկ տարուց պակաս գոյատեւած նախարարությունն, ասում են, այդպես էլ չկայացավ: Չնայած ֆունկցիաների տարանջատմանը (նախապատրաստական աշխատանքները նախարարությանը, իսկ բուն իրականացումը՝ ապապետականացման վարչությանը) իրական նախարարությունն, ասում են, վարչությունն էր: Վերջինս իր 225 աշխատողով (նախարարությունն ունի 80 աշխատող) աշխատանքների հիմնական ծավալն էր իրականացնում: Ասում են, այստեղ աշխատողները (Պավել Ղալթախչյանի գլխավորությամբ) փորձով եւ մասնագիտական պատրաստվածությամբ գերազանցում են աշխատակազմին: Գուցե նաեւ սրանից է, որ նախարարության եւ իր կազմի մեջ մտնող վարչության միջեւ մշտական հակամարտություն եւ հակակրանք կա:

Այցելությունս նախարարություն համընկավ նախարարների փոփոխությանը: Նախարարությունում (աշխատակազմերին ոչ բնորոշ) սգո տրամադրություն էր: Նորայր Խաչատրյանի ձեւավորած անձնակազմը հրաժեշտ էր տալիս իր ղեկավարին, ինտելիգենտ նախարարին եւ վախով նայում առաջիկա փոփոխություններին: Վարչական աշխատանքի պակաս փորձ ունեցող («Մարս» ձեռնարկության նախկին փոխտնօրեն) պարոն Խաչատրյանի աշխատանքից ազատման փաստը նախարարությունում տարբեր կերպ էին մեկնաբանում: Վերջինս ոչ միայն հրաժարվեց մեկնաբանություններ տալ, այլեւ նախապես իր համերաշխությունը հայտնեց Պավել Ղալթախչյանի գործելակերպին: Վարչապետը փոփոխությունը պատճառաբանել էր որպես սեփականաշնորհման երկրորդ՝ ինտենսիվ փուլին անցնելու հետ կապված նոր մոտեցումների անհրաժեշտություն: Սակայն աշխատակազմում տարակուսում էին. եթե կա նոր մոտեցումների անհրաժեշտություն, ապա պարոն Ղալթախչյանի նշանակումը քննություն չի դիմանում, քանի որ վերջինս սեփականաշնորհման հայրերից է՝ ոչ միայն քաջատեղյակ, այլեւ բոլոր որոշումների ու քայլերի մասնակից ու հեղինակ: Դժվար է պալատներում կատարվող իրադարձությունների ենթատեքստը պարզել, բայց, ասում են, վերջին շրջանում լուրջ տարաձայնություններ են եղել սեփականաշնորհման նախկին նախարարի եւ կառավարության միջեւ: Դրանք վերաբերել են օրենքում կատարվելիք փոփոխություններին (նախարարության լիազորությունների կրճատում, այլ նախարարությունների լիազորությունների մեծացում, միջազգային մրցույթներ), սեփականաշնորհման տեմպերին ու ձեւերին: Փաստը, որ միջազգային մրցույթների անցկացմանը նախարարությունը որեւէ կերպ չի մասնակցել, ինքնին խոսում է: Այն իրականացնում է «Մերիլ Լինչ Ինթերնեյշընըլ» միջազգային խորհրդատվական ընկերությունը՝ փակ սկզբունքով: Բոլոր միջազգային մրցութային հանձնաժողովների մեջ նախարարը բացակայում էր (մասնակցում են Գ.Նանագուլյանը, Շ. Կարամանուկյանը, Ա. Դարբինյանը, Վ. Ավանեսյանը): Բնականաբար այլ կարծիք ունեցող նախարարը պիտի կարողանար դեմ գնալ վերից ու վարից ճնշմանը, պիտի կարողանար ապացուցել իր ճշմարտացիությունը: Հակառակ դեպքում, նա իր տեղը պիտի զիջեր կառավարության կուրսն ընդունող, այսօրվա պահանջները բավարարող մեկին (Պ. Ղալթախչյանն իր վարչությունում գործիմաց եւ խիստ ղեկավարի համբավ ունի):

Ինչ վերաբերում է աշխատակազմին, առաջիկայում կադրային եւ կառուցվածքային խոշոր փոփոխություններ կկատարվեն այստեղ, վարչությունը թերեւս միանա նախարարությանը, մոտ 40 տոկոսով կկրճատվի, կընդունվի նոր օրենքը: Ի դեպ, իր նշանակումից երկու օր անց նոր նախարարը օրենքի նախագծում կարեւոր փոփոխության հասավ՝ նախարարությունը սեփականաշնորհման նախապատրաստական փուլում կպահպանի իր լիազորությունները:

Փորձեցի պարզել, թե այս նախարարությունում ի՞նչ եղանակներով են փող «աշխատում»: Դրանք նախապատրաստման ժամկետի հնարավոր կրճատումներն են, գնահատման տարբեր գործակիցների կիրառումը (100 մետր ծախ տեղադրված օբյեկտի գործակիցը երկու անգամ նվազում է), բայց ամենատարածված եւ անմեղ ձեւը բնակչության անգրագիտության վրա փող աշխատելն է: Իսկ որ օրենքի եւ սեփական իրավունքների չիմացությունը մեզանում շատ մեծ է, խոստովանեց նաեւ նախարարը՝ խոստանալով, որ առաջիկայում նախարարությունում նման ծառայություն կգործի: Երկու օր առաջ նշանակված նախարարին մոտ երկու ժամ խոսեցնելուց հետո, տվեցի վերջին՝ «խորամանկ» հարցը. եթե նորից սկսեիք, ի՞նչ կանեիք եւ ի՞նչ չէիք անի: Պարզվեց, որ պարոն Ղալթախչյանը կսրբագրեր «փոքր» օբյեկտների սեփականաշնորհումը, կհստակեցներ կոլեկտիվների իրավասությունները, կսահմաներ սեփականաշնորհվող ոլորտների առաջնայնությունը եւ որոշ դեպքերում կփոխեր հերթականությունը:

Վերջում հոդվածիս (եւ ընդհանրապես սեփականաշնորհման նախարարությանը) չափազանց լուրջ մոտեցող ընթերցողին մի կարեւոր բան կհիշեցնեի. մենք շարունակ խոսում ենք դրսից մեր երկրի տնտեսության եւ քաղաքականության վրա գործադրվող ճնշման մասին: Սեփականաշնորհումն այն ասպարեզն է, որտեղ այդ ազդեցությունը չի թաքցվում: Բոլոր վարկերի տրամադրման գլխավոր պայմանների մեջ սեփականաշնորհման առաջադրանքներ կան (մինչեւ տարեվերջ 400 ձեռնարկության սեփականաշնորհումն իրականացնելու դեպքում միայն Համաշխարհային բանկը կտրամադրի հերթական 20 մլն դոլար վարկը): Սա միայն քանակի՞ն է վերաբերում, թե՞ դրա մեջ նաեւ մեխանիզմներին, կարգին, ընթացքին վերաբերող պահանջներ կան: Դժվար է ասել, սակայն ակնհայտորեն Սեփականաշնորհման նախարարությունը (որն առաջնորդվում է ԱԺ-ի ընդունած օրենքով (օրենքի նախագծին բաժինների որոշ պետեր անգամ ծանոթ չէին), ԱԺ-ի հաստատած ցանկով եւ կառավարության ընդունած որոշումներով) չափազանց քիչ բան է որոշում:

ԱՐՄԻՆԵ ՕՀԱՆՅԱՆ
«Երեւան» տեղեկատվական կենտրոն

ԱԶԳ

միջազգային

Ինչպես հայտնի է, Թուրքմենստանը ելնելով երկրի տնտեսական շահերից եւ այլ նկատառումներից, ի սկզբանե Միջին Ասիայի երկրների խիստ մտահոգություններին՝ Աֆղանստանի ռազմաքաղաքական բախումներում «Թալիբանի» հայտնվելու եւ նրա ռազմական հաջողությունների նկատմամբ, չի հարել՝ ձգտելով չեզոք դիրք գրավել վերջինիս եւ Աֆղանստանի հարցում ընդհանրապես: Սակայն այժմ, երբ Աֆղանստանում թալիբների վերջնական հաղթանակի հավանականությունը գրեթե զրոյական է, հոկտեմբերի 21-23-ը Աշգա-

չում չունեն. բացի այդ՝ անհրաժեշտ է այն առումով, որ խողովակաշարն անցնելու է հենց այն շրջաններով, որտեղ առավել ակտիվացման միտում ունեն ռազմական գործողությունները: Ի դեպ, այսօր թալիբներին պաշտոնապես Աֆղանստանի կառավարություն են ճանաչում Պակիստանը, Սաուդյան Արաբիան եւ Արաբական Միացյալ Էմիրությունները: ԱՄՆ-ը շուրջ երկու ամիս առաջ Վաշինգտոնում փակեց Աֆղաստանի դեսպանությունը, ասել է, թե ոչ թալիբներին եւ ոչ էլ հակաթալիբանական դաշինքը չի ճանաչում որպես այդ երկ-

«Ֆրանսգազ», իտալական «Էննի» եւ անգլո-հոլանդական «Շել» ընկերությունները հիշյալ ուղղությամբ գազատար կառուցելու պատրաստակամություն հայտնեցին իրականացնելով 1 մլրդ 500 մլն դոլար արժողությամբ մի նախագիծ: Այսուհանդերձ, նույն օրը Թուրքմենստանի, Պակիստանի նախագահների եւ ամերիկյան «Յունիքալ» ու Սաուդյան Արաբիայի «Դելտա» ընկերությունների տնօրենների միջեւ կնքվեց երկրորդ տարբերակով գազատար կառուցելու համաձայնագիր, որի ծախսերը գնահատվեցին 2 մլրդ 500 մլն դոլար: Ակնհայտ էր, որ ա-

ներկայացուցիչների ստորագրությամբ կնքվեց երրորդ, կառուցման ժամկետները հստակեցված, 2 մլրդ 500 մլն դոլար արժողությամբ պայմանագիր: Ստեղծվեց տպավորություն, որ այնուամենայնիվ երկրորդ տարբերակի կառուցման հավանականությունը օրըստօրե մեծանում է: Սակայն 1997 թ. օգոստոսի սկզբներին, երբ Սպիտակ տունը հայտարարեց, որ դեմ չէ Թուրքմենստան-Իրան-Թուրքիա-Եվրոպա գազատարի կառուցմանը, նշելով, որ դա չի հակասում դ'Ամատոյի օրենքին, կտրուկ անկեց այդ տարբերակի իրականացման հավանականությունը: Օգոս-

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

«Յունիքալը» եւ «Գազպրոմը» կարտահանեն Թուրքմենստանի գազը

բադը ընդունեց թալիբների արդյունաբերության եւ օգտակար հանածոների նախարար Մոլավի Ահմեդ Ջանի գլխավորած բարձրաստիճան պատվիրակությանը, որի նպատակը Թուրքմենստան-Աֆղանստան-Պակիստան գազատարի կառուցման շուրջ բանակցելն էր: Հոկտեմբերի 25-ին ամերիկյան «Յունիքալ» նավթային ընկերությունը հայտարարեց, որ Թուրքմենստան-Աֆղանստան-Պակիստան ուղղությամբ գազամուղի կառուցման նպատակով ստեղծվել է նոր կոնսորցիում, որը կոչվելու է Միջին Ասիայի գազատարի ընկերություն, նշելով, որ նոր կոնսորցիումի մյուս անդամները հավանաբար կլինեն ռուսական «Գազպրոմը» եւ հարավկորեական, ճապոնական եւ ինդոնեզական ընկերությունները: Հոկտեմբերի 25-ին «Յունիքալի» եւ Թուրքմենստանի միջեւ գազատարի կառուցման վերաբերյալ համաձայնագրի ստորագրման արարողությանը ներկա է գտնվել նաեւ Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովը: Փաստորեն «Յունիքալը» հիշյալ գազատարի կառուցման վերաբերյալ Թուրքմենստանի հետ կնքեց 4-րդ համաձայնագիրը: Աֆղանստանի պաշտոնական նախագահ Ռաբանիի կառավարությունը, որը երկրի հյուսիսում գլխավորում է հակաթալիբական ուժերի կողմից ձեւավորված կառավարությունը, նույն օրն անդրադառնալով ստորագրված համաձայնագրին, հայտարարեց, որ «Թալիբանի» ստորագրած ցանկացած համաձայնագիր հավաստի չի կարող լինել, քանի որ նրանք միջազգային ճանա-

րի պաշտոնական իշխանություն: Իսկ աշխարհի մյուս երկրներում ու միջազգային ատյաններում Աֆղանստանը ներկայացնում են նախկին կառավարության ներկայացուցիչները:

Խողովակաշարի վերաբերյալ առաջին համաձայնագիրը կնքվել է Աֆղանստանում թալիբների ռազմաքաղաքական ասպարեզ իջնելու հետ գրեթե միաժամանակ, 1994 թ. հոկտեմբերի 12-ին Նյու Յորքում, Թուրքմենստանի նախագահ Նիյազովի եւ «Յունիքալի» միջեւ 3 մլրդ դոլար արժողությամբ: 1997 թ. սկզբներին նման նախագիծ իրականացնելու նախաձեռնությամբ հանդես եկավ նաեւ արգենտինական «Բերիտաս» ընկերությունը, որն առ այսօր չի հրաժարվել այդ մտքից եւ պարբերաբար բանակցություններ է վարում շահագրգիռ կողմերի հետ, դառնալով «Յունիքալի» մրցակիցը:

1997 թ. մայիսի 13-14-ը Աշգաբադում կայացավ ECO-ի անդամ երկրների գագաթաժողովը, որի օրակարգի գլխավոր հարցը Թուրքմենստանի գազի արտահանումն էր: Այս առնչությամբ քննարկումները կենտրոնացվել էին երկու տարբերակի՝ ա) Թուրքմենստան-Իրան-Թուրքիա-Եվրոպա, բ) Թուրքմենստան-Աֆղանստան-Պակիստան ուղղություններով գազատար կառուցելու վրա: Մայիսի 14-ին արդեն Իրանի, Թուրքմենստանի եւ Թուրքիայի նախագահներն առաջին տարբերակով գազամուղ կառուցելու համաձայնագիր ստորագրեցին: Հաջորդ օրը պարզ դարձավ, որ եվրոպական մի շարք ընկերություններ, այդ թվում

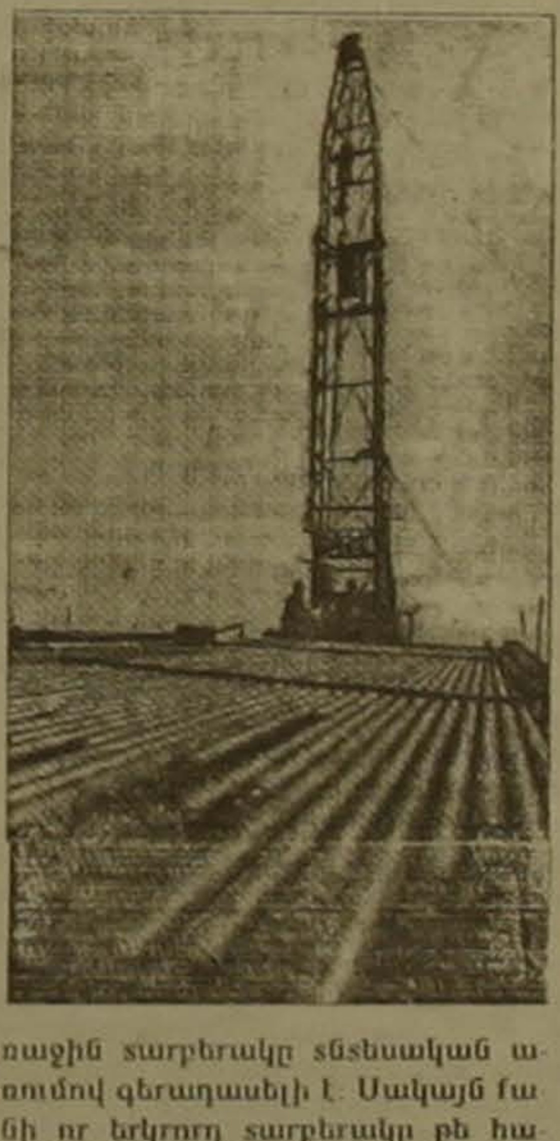

առաջին տարբերակը տնտեսական առումով գերադասելի է: Սակայն քանի որ երկրորդ տարբերակը թե համընթաց է ԱՄՆ քաղաքական նպատակներին Միջին Ասիայում, եւ թե շրջանցում է Իրանը, համապատասխանելով վերջինիս միջազգային ասպարեզում մեկուսացնելու Վաշինգտոնի քաղաքականությանը, դրա իրականացման ուղղությամբ առավել մեծ ջանքեր են գործադրվում: Եվ ահա 1997 թ. հուլիսի 24-ին Իսլամաբադում Թուրքմենստանի եւ Պակիստանի նավթարդյունաբերության նախարարների եւ «Յունիքալ» ու «Դելտա» ընկերությունների

տոսի 23-ին «Շելի» ղեկավարների եւ նախագահ Նիյազովի հանդիպումից հետո հայտարարվեց, որ առաջին տարբերակով գազատարի կառուցման հարցը լիովին իրագործելի է, եւ որ այս հարցի շուրջ շահագրգիռ կողմերի միջեւ լուրջ բանակցություններ են տեղի ունենում: Այժմ թեեւ երկրորդ տարբերակի կողմնակիցները կրկին ակտիվացել են, ինչ-որ ԱՄՆ-ում Իրանի վրա ճնշում գործադրելու քաղաքականության կողմնակիցների գործունեության արդյունք կարող է լինել, առաջին տարբերակի կառուցումը, կարելի է ասել, ընթացքի մեջ է: Նոյեմբերի 1-ին Իրանի եւ Թուրքմենստանի նավթարդյունաբերության նախարարները Թուրքմենստանից Իրան գազ արտահանելու պայմանագիր կնքեցին, որի համաձայն շուրջ 1,5 ամիս հետո, Իրան-Թուրքմենստան գազատարի շահագործումից հետո, Թուրքմենստանի գազը մուտք կգործի Իրան: Իրան-Թուրքմենստան 200 կմ երկարությամբ գազատարի կառուցման ծախսերը կազմել են 195 մլն դոլար, ընդ որում 20 տոկոսը բաժին է ընկնում Թուրքմենստանին, որի դիմաց վերջինս գազ է մատակարարելու Իրանին: Իսկ մյուս կողմից, ընթացքի մեջ է նաեւ Իրան-Թուրքիա գազատարի կառուցումը, որը կառուցվում է ըստ երկու երկրների միջեւ 1996 թ. օգոստոսին կնքված 23 մլրդ դոլար արժողությամբ համաձայնագրի: Այլ կերպ ասած, գործնականում Թուրքմենստանի գազը շուտով կհասնի նաեւ Թուրքիա:

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

Մինքեզված մթերքներ. Հաճախ չի նշվում պատրաստման եղանակը

Հնարավո՞ր է սալաթը պատրաստել խաշած ձվի միատեսակ շերտերով, առանց մեկ փշուր անգամ կորցնելու: Պարզվում է, որ հնարավոր է: Ֆրանսիական ABCDE ձեռնարկությունն արդեն թողարկում է 20 սանտիմետրանոց երշիկաձեւ ձվեր, որոնց պատրաստման համար սպիտակուցը զատում են դեղնուցից, ապա կրկին կաղապարում այնպես, որ դրանց համամասնություն պահպանվի ամբողջ «երշիկի» մեջ: Վերջինս օգտագործվում է գլխավորապես ռեստորաններում ու ճաշարաններում:

Այսօր արդյունաբերողները խնայողության նպատակով միրգը, միսն ու բանջարեղենը ենթարկում են անճանաչելի փոխակերպումների: Գլխավոր սպառողները պատրաստի քաղցրավենիքներ արտադրողներն են եւ պանդոկպետները: Մինքեզված մթերքներ արտադրելիս սովորաբար հրաժարվում են դրանց սակավ օգտագործվող կամ ոչ այնքան գեղեցիկ մասերը: Այսպես, երբ պատրաստի պիցցայում օգտագործվող սնկաշերտերն ստացվում են սնկամարմնից եւ բավական լավ տեսք ունեն, ապա թողարկվող կարմիր ու կանաչ պղպեղի սալիկների մեջ օգտագործվում են այդ բույսի նաեւ պոչերը: Ընդհանուր առմամբ մթերքների վերակերտման սկզբունքը նույնն է. դրանք աղում են, կտրտում, խառնում, խյուսի վերածում, ապա կրկին միացնում ցանկալի համաչափությամբ կամ չափերով: Սոսնձման եւ ողողացման նպատակով ավելացնում են ջրիմուռների բաղադրամասեր եւ կալցիումական աղ:

Ֆրանսիական ձեռնարկություններից մեկը մի ավիաընկերության ճաշերի համար արտադրում է հավի ֆիլե, որը պատրաստվում է ֆիլեի եւ ազդրամսի կտորտանքի հատուկ մշակմամբ: Նման մթերքներ ստեղծողներն իրենց մշակումները փորձում են արդարացնել նրանով, որ դրանք էժան են եւ համապատասխանում են պատվիրատուի պահանջած ստանդարտ չափերին: «Էքսպրես» հանդեսի վկայությամբ, այդ գյուտարարներից մեկն ստեղծել է նույնիսկ «վերակազմյալ լոլիկներ», որոնք չեն ջրազրկվում դոնդողացման շնորհիվ: Իր հետազոտական տվյալներն արդյունաբերողներին վաճառող Protial ֆիրման հայտնագործել է մի տեխնոլոգիա, որը թույլ է տալիս բիֆշտեքս արտադրել սպանդանոցում անասունների կմախքի վրա մնացող մսի կտորներից: Օգտագործվում է նաեւ ձկան փշերին կպած միսը: Բայց արդյունաբերողներին ամենից շատ հրապուրում է լոբու եւ ոլոռի սպիտակուցների մշակմամբ բիֆշտեքս արտադրելու գաղափարը: Պատրաստվելով առանց մսի օգտագործման, այն կունենա մսին բնորոշ համ, հոտ եւ կառուցվածք: Շատերի կարծիքով, դա իդեալական մթերք կլինի բուսակերների համար:

Անշուշտ, բոլոր այս մթերքները բնական մաքուր սննդի կողմնակիցների զայրույթն են հարուցում, չխոսելով արդեն այն մասին, որ սպառողները որոշակի իմաստով իրենց խաբված են զգում: Մինչդեռ արդյունաբերողները պնդում են, թե իրենք հետեւում են խիստ կանոնակարգին եւ արտադրանքի վրա նշում դրա պատրաստման բնույթը: Իրականում միշտ չէ, որ նշում է արվում: Ֆրանսիայում գործող մրցակցության, սպառման եւ կեղծիքի հետապնդման գլխավոր վարչության անցյալ տարվա հետազոտության արդյունքների համաձայն, արդյունաբերողների մոտ 25 տոկոսը «մոռանում է» նշել նմանօրինակ մթերքների պատրաստման եղանակը:

Պ. Ք.

ԱՇԽԱՐՀ

Կիպրոսում զորախաղերը շարունակվում են

ՆԻԿՈՍԻԱ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կիպրոսի հյուսիսում անցկացվող թուրքական զորքերի «Տորոս-97» զորավարժություններին մասնակցելու համար երկուշաբթի երեկոյան այսպես կոչված «Հյուսիսային Կիպրոսի թուրքական հանրապետություն» է ժամանել Թուրքիայի ազգային պաշտպանության նախարար Իսմեթ Սեզգինը: Մամուլի համար արված հայտարարությամբ նա նշել է, թե իր այցով համերաշխություն է ցուցաբերում «Հյուսիսային Կիպրոսի թուրքական հանրապետության» հետ եւ հաստատում Անկարայի դիրքորոշումը, որը «լի է վճռականությամբ պաշտպանելու կիպրաթուրքական պետության եւ Թուրքիայի ազգային շահերը»: Անկարայի ռազմական գերատեսչության ղեկավարն Աթենքին եւ կիպրահույներին մեղադրել է, թե նրանք «սրում են լարվածությունը»: Սեզգինը դրա հետ մեկտեղ հայտարարել է, թե Կիպրոսի հիմնախնդիրն անհրաժեշտ է կարգավորել «բանակցությունների սեղանի շուրջ»: «Մենք խաղաղության, երկխոսության եւ վստահության կողմնակիցներ ենք», ասել է նա, հաղորդելով, որ Թուրքիան Հունաստանին առաջարկել էր զորավարժություններ չանցկացնել Կրետեում կայանալիք Բալկանյան գագաթաժողովի եւ երկու երկրների վարչապետների հանդիպման շեմին, բայց Աթենքը, նրա ասելով, մերժել էր այդ նախաձեռնությունը: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդել է, որ Կիպրոսի Հանրապետության արտգործնախարար Յանակիս Կասուլիդիսը Թուրքիային դատապարտել է կղզու հյուսիսում «սադրիչ գործողություններ» ձեռնարկելու համար: Նա ասել է, որ կառավարությունն ուշիուշով հետեւում է թուրքական զորքերի կողմից երկրի օդային տարածության եւ տարածքային ջրերի բոլոր խախտումներին:

«Հոնդա» ընկերությունը Թուրքիայում

Նոյեմբերի 15-ին Արեւմտյան Թուրքիայի Կեպզե քաղաքում ճապոնական «Հոնդա» ընկերությունը «Անատոլու Էնդուստրի» ընկերության հետ համատեղ կգործարկի «Սիվիք» տիպի ավտոմեքենաներ թողարկող գործարան, որը տարեկան կարտադրի 30 հազար նմուշ: Նախատեսվում է այս քանակը մինչեւ դարավերջ կրկնապատկել:

Ամերիկայից արտաքսվածների թիվը մեծանում է

Ըստ ԱՄՆ արդարադատության նախարարության, հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ, 1996-97 թթ. արտաքսված ապօրինի ներգաղթածների թիվն աճել է 62 տոկոսով եւ այժմ կազմում է 111, 794 մարդ: Միայն Սան Դիեգոյից արտաքսվել են մոտ 35 հազար ապօրինի ներգաղթածներ: Վերոնշյալներից բացի կամավոր մեկնել են մոտ 90 հազար մարդ, իսկ 1.3 մլն մարդ հեռացվել է սահմաններում ձերբակալվելուց հետո: Հատկանշական է, որ արտաքսվողների ավելի քան 50 հազարը քրեական անցյալ են ունեցել: Չնայած արտաքսումներին, ապօրինի ներգաղթողների թիվն աճում է եւ անցյալ տարի հասել էր 275 հազարի: Նախարարությունը որոշել է ավելի խիստ միջոցներ ձեռնարկել: Ապօրինի ներգաղթողների ավելի քան 50 տոկոսը մեքսիկացիներ են:

ԱՄՆ. Քաղաքացիների եկամուտի աճ

Ըստ ԱՄՆ կառավարության, այս տարվա վերջին տնտեսական աճը կազմում է 3.5 տոկոս: Միաժամանակ սղաճը կազմում է 1.4 տոկոս, ինչը 1964-ից ի վեր նվազագույնն է: Նոյեմբերի 3-ին ֆինանսների նախարարությունը հայտարարել է, թե սեպտեմբերին քաղաքացիների եկամուտն աճել է 0.4 տոկոսով, մինչդեռ օգոստոսին եղել է 0.6 տոկոս աճ:

«ՌՈՅԹԵՐ»-«ԵՐԵՎԱՆ»

ԱԶԳ

Մշակույթ

Գյումրիի վիշտը, բայց նաեւ ծիծաղը

«Ավերված քաղաքի մեղեդին» ներկայացումը Գյումրիի Վարդան Աճեմյանի անվան թատրոնում

Վերջին տարիներս ես չեմ տեսել մեկ ուրիշ ներկայացում, որ լինի այսքան վշտալի եւ միաժամանակ ուրախ ու ծիծաղելի:

Բեմի ետնավարագույրը ներկայացնում է մի տրտմալի պատկեր՝ գերեզման տուն մեծ խաչերով: Այս ֆոնի վրա՝ շարունակ անցուդարձ անող վատ հագնված անօգնական մարդիկ, ինչ-որ մեկը, կաղալով, ինչ-որ տնային իրեր է տեղափոխում, մեկ ուրիշն անցնում է իր դժվար ճակատագրի տակ կքած, մի կույր թավջութակահար՝ երաժշտական գործիքը ձեռքին... Եվ այս ամենին, ինչպես ամբողջ գործողությանն ուղեկցում է անհունորեն թախծոտ իտալական դասական Ալբինոնիի հայտնի մեղեդին եւ մեզ այնքա՛ն ուրախ «Ոսկան ախպերը», երկուսն էլ, կարծես, ստեղծված հատկապես այս ներկայացման համար:

Սա երկրաշարժից ավերված քաղաքի բեմական ընդհանրացումն է՝ անողոքաբար ճշմարտացի եւ տպավորիչ: (Բեմադրիչը եւ պիեսի հեղինակը հայտնի կինոռեժիսոր Ալբերտ Մկրտչյանն է՝ Մհերի փոքր եղբայրը, բեմանկարիչը՝ Անտոն Քեչիչյանը)

Բուն գործողությունն ընթանում է նախաբեմի հակադիր ծայրերում: Մի ծայրում ավերմունքի հետեւանքով հարազատներին կորցրած, այրիացած ուսուցչուհի Սաթենիկի կացարանն է, մյուս ծայրին՝ կացարանը մի շատ քմահած մերձիմահ մարդու, որին որդիական հեզությամբ խնամում էր իր զավակը:

Սա, ըստ իմ պատկերացման, ժողովրդական դրամա է, ողբերգա-կատակերգական հյուսվածք: Գրված է լեզվով այնքան պարզ ու հասարակ, ինչպես պարզ ու հասարակ են գործող անձինք: Երկխոսություններն աչքի չեն ընկնում հղկված նրբությամբ, բայց ճշմարտացի են եւ հումորով հարուստ, առանց որի չի կարելի պատկերացնել գյումրեցու խոսվածքը:

Ես ներկայացման ամբողջ բովանդակությունը չեմ պատմի, այլ կվերարտադրեմ այն հիմնական գիծը միայն եւ, մյուս դերակատարների ներողամտությունը հայցելով, կքննարկեմ այն երկու դերակատարների խաղը միայն, որ հուզական շունչ են տալիս արցունքախառն ծիծաղ կամ ծիծաղախառն արցունք հարուցող այս բեմադրությանը:

Այրի ուսուցչուհի Սաթենիկին անձնավորում է դերասանուհի Անահիտ Հարությունյանը: Նա խաղում է այնքան վառ ու անկեղծ, որ անմիջապես համակում է դիտողին: Սա մի կիրթ, ակնոցավոր, երիտասարդական հմայքը դեռ պահպանած, մենակ մնացած կին է, որ դիմադրում է ճակատագրի հարվածներին եւ ուզում է, որ իրեն հանգիստ թողնեն իր դժբախտության հետ: Հակառակի պես հայտնվում է որբացած մի պատանի, որ օր ու արեւ չի տալիս, հանգիստ չի տալիս նրան, թե ուզում եմ, որ դու իմ մայրը դառնաս: Գագիկ անունով այս տղային պատանեկան անկեղծությամբ անձնավորում է պատանի դերասան Ռուզիկ Վարդանյանը: Սա վերին աստիճանի չարաճճի, հանդուգն ու համառ տղա է: Մարդը չի ուզում մանկատանը մնալ, ուզում է տիկին Սաթենիկի տղան դառնալ: Եվ որքան վշտահար այրին հեռու է վանում Գագիկին, սա այնքան ավելի համառ ու անկասելի է դառնում: Այս մենամարտի մեջ տղան է դառնում հաղթողը: Հանգամանքների բերումով այրին մայրական քնքշանքով կապվում է տղայի հետ, սա էլ՝ իր նորահայտ մոր:

Մնում է որդեգրելու խնդիրը: Դա պետք է ձեւակերպվի գործկոմում: Գրասենյակի հետ կապված տեսարանները՝ գյումրիավարի աղմկոտ գործավար կանանցով, հերթի մեջ գյումրիավարի հրմշտկվող մարդկանցով, դերասանաբար եւ ռեժիսորաբար պատկերված են ցայտուն եւ տպավորիչ: Սա իսկական թատրոն է, թատերային որակ՝ դերասանների եւ բեմադրիչի ստեղծագործական հաջողությունը: Այս, ինչպես եւ ավտոբուսի հետ կապված տեսարանները բեմադրիչն ու նկարիչը լուծել են պայմանական թատրոնի սկզբունքներով, հասել ճշմարիտ թատերայնության, բայց այնպես, որ դրանք չեն խաթարում գործողության բնական ընթացքը:

Ահա եւ տղան պաշտոնապես որդեգրված է: Կարծես թե ամեն ինչ տեղն ընկավ: Բնավ ոչ: Մեր նորընծա թատերագրի կամքով ու հնարամտությամբ զավեշտը նոր է սկսվում: Հիմի էլ տղան կանգնել է, թե՝ հայր էլ եմ ուզում: Տիկին Սաթենիկն ամուսնանալու ոչ մի ցանկություն չունի: Տղան չէ՛ որ չէ: Հարեւանները, մոտիկ մարդիկ համամիտ են՝ ընտանիքը պիտի ամբողջանա, թե ոչ: Եվ տղան ձեռքերից բռնած փեսացուներ է որ բերում է: Այրին էլ, գրավիչ կին, իրար հետեւից մերժում է անկոչ փեսացուներին՝ մեկը մյուսից ծիծաղելի:

Եթե պատմենք բոլորի մասին՝ կլինենք շատ երկարաբան:

Տղան խռովում է մորից, նույնիսկ փախչում է տանից: Նա իր պահանջի մեջ շատ է համառ, բայց ի վերջո տեղի է տալիս: Այս անգամ մենամարտը շահում է այրին: Նա կարողանում է համոզել որդեգրած պատանուն, որ ամենից կարեւորը հայրացու գտնելը չէ, այլ իրենց՝ մոր եւ տղայի միջեւ հաստատված սերն է՝ այնքա՛ն թանկագին ու տրտմալի: Եվ իրենք պետք են, շա՛տ են պետք միմյանց:

Այս ամենը մայրն ասում է բեմի մի ծայրից: Տղան լսում է բեմի մյուս ծայրին կանգնած: Հասկանում է, որ մայրն է իրավացին: Մեկ էլ հանկարծ տղան պոկվում է տեղից եւ «Մամա՜» գոչելով վազում է դեպի մայրը: Սա էլ ընդառաջ է վազում տղային:

Նրանք գրկախառնվում են բեմի կենտրոնում:

Անհնար է դիմադրել ավարտակետի հուզական ազդեցությանը՝ եւ ուրախալի, եւ թախծալի միաժամանակ:

Վ. Սարոյանի «Իմ սիրտը լեռներում է» դրամայի հերոսի ծերունի դերասան Մեկ-Գրեգորի դերը կատարող Հրաչյա Ներսիսյանն ասում էր միայն իրեն հատուկ վարակիչ հուզմունքով. «Ես մի երգ կնվագեմ, որ ձեր սիրտը ծմլվի ուրախությունից ու վշտից»:

«Ավերված քաղաքի մեղեդին» այդպիսի մի նվագ է:

Այս բեմադրությունը «Անտիկ աշխարհը եւ մենք» թատերական փառատոնի ընթացքում ցուցադրված 16 ներկայացումներից մեկն էր: Այս մեծ եւ մեծածախս փառատոնը, որին մասնակից եղան Պետերբուրգից, Վրաստանից, Ուկրաինայից հրավիրված թատրոններ, երեւույթ էր Երեւանի գեղարվեստական կյանքում: Մեր ազգային թատերական մշակույթի շահն այն եղավ, որ մասնակից եղան Թիֆլիսի, Ստեփանակերտի եւ Գյումրիի թատրոնները նույնպես: Թիֆլիսի Պետրոս Ադամյանի անվան թատրոնը ցուցադրեց Էսքիլեսի «Օրեստես» ողբերգությունը, որ հետաքրքիր էր երիտասարդ բեմադրիչ Ռոբերտ Սահակյանցի աշխատանքով: Ստեփանակերտի Վահրամ Փափազյանի անվան թատրոնը՝ Եվրիպիդեսի «Անդրոմաքեն»: Սա գրավիչ էր գլխավոր դերակատար Ժաննա Գալստյանի ներշնչված խաղով, այն դերասանուհու, որ այնքա՛ն սիրելի դարձավ ղարաբաղյան շարժման ընթացքում ցուցաբերած համարձակ վարքագծով: Եվ մեկ էլ բեմադրիչ Լեոնիդ Հարությունյանի հմուտ աշխատանքով:

Երրորդը Գյումրիի թատրոնի «Ավերված քաղաքի մեղեդին» էր: Սա, ինչպես մի քանի ուրիշ բեմադրություններ, որեւէ առնչություն չուներ փառատոնի թեմայի հետ: Բայց մի՞թե դա է կարեւորը: Ամենից կարեւորն այն է, որ Գյումրիի թատրոնը ստեղծել է մի ներկայացում, որ քաղաքի ողբերգությունը, գյումրեցիների հարազատ ու սիրելի կերպարները, նրանց դժվարին, շա՛տ դժվարին կեցությունը ցույց է տալիս այնպիսի լայնքով ու խորքով, ինչպես մինչեւ այսօր չի արել ոչ ոք եւ ոչ մի արվեստ, գրական արվեստն էլ հետը:

Արժե, որ այս ներկայացումը, որոշ սրբագրումներից, չափազանց եւ անճաշակ ընդգծումներից (տրանք վերաբերում են հատկապես մերձիմահի հետ կապված տեսարաններին), ավելորդ աղմուկներից եւ գոչյուններից ազատելուց հետո բերվի Երեւան եւ ցուցադրվի ոչ թե մեկ, այլ մի քանի անգամ (հարկավ, նախապես կարգին ռեկլամելով):

Երեւանի մարդկանց ոչինչ ավելի խորունկ եւ ազդու պատկերացում չի տա Գյումրիի մարդկանց ողբերգության եւ առհասարակ մեր այսօրվա ազգային դժվար կեցության մասին, որքան բեմական արվեստի այս գործը՝ «Ավերված քաղաքի մեղեդին»:

Մե՞ղք կլինի, եթե այս բանը չարվի:

ՍԱՐԳԻՍ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ

Չորս հայ նկարիչներ Մոսկվայից վերադարձան լավ տրամադրությամբ

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Տասն օր Մոսկվայի Նկարչի կենտրոնական տան սրահները (Կրիմսկի վալ) տրամադրված էին երեւանցի նկարիչներ Գագիկ Աբրահամյանին, Ռուբեն Արուտյունյանին, Հովհաննես Հարությունյանին եւ Արմեն Սավայանին, որոնց 45 աշխատանքների ցուցադրությունը նշանակալից իրադարձություն համարվեց Ռուսաստանի մայրաքաղաքի մշակութային կյանքում:

Բացման հանդիսավոր արարողության ժամանակ հեղինակներին բարեմաղթանքներ հղեցին ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Արմեն Սմբատյանը, Նկարչի կենտրոնական տան տնօրեն Կուրոպատկինը, «ԱՐՏ» գործակալության տնօրեն Նատալյա Ավգուստովիչը, Բ. Ելցինի աշխատակազմի ներկայացուցիչ Դերենիկ Աբրահամյանը:

«Մեր հյուրերի աշխատանքների ցուցադրումը չափազանց յուրօրինակ ձեռքբերում հանդիսացավ, ասաց Նատալյա Ավգուստովիչը: Իրենց տաղանդի ու կամքի ուժով նրանք եկան հաստատելու, որ մշակութային խարխլված կամուրջների վերահաստատման առջեւ անում է ցանկացած դժվարություն: Խորհրդային Միության փլուզումից հետո սա նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների նկարիչների աշխատանքների առաջին ցուցադրումն է, որ կազմակերպեց Նկարիչների միջազգային կոնֆեդերացիան, եւ հույս ունենք, որ նրանց կհետեւեն մյուսները: Ուրախ ենք, որ առաջինը նախաձեռնեցին մեծն Մարտիրոս Սարյանի «թոռները», որին նաեւ մերն ենք համարում:

«Ես եւ իմ գործընկերները խորին շնորհակալություն ենք հայտնում Հայաստանի նկարիչների միությանը, Մոսկվայի նկարիչների կոնֆեդերացիային, ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարությանը, «Հայկական ավիաուղիներին» եւ անգլիական «KPNG» կազմակերպությանը մեր ցուցահանդեսի կազմակերպմանը ցույց տված աջակցության համար», Արմենպրեսի թղթակցին ասաց Հովհաննես Հարությունյանը:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

Թովմաս Պողոսյանի աշուղական դպրոցը

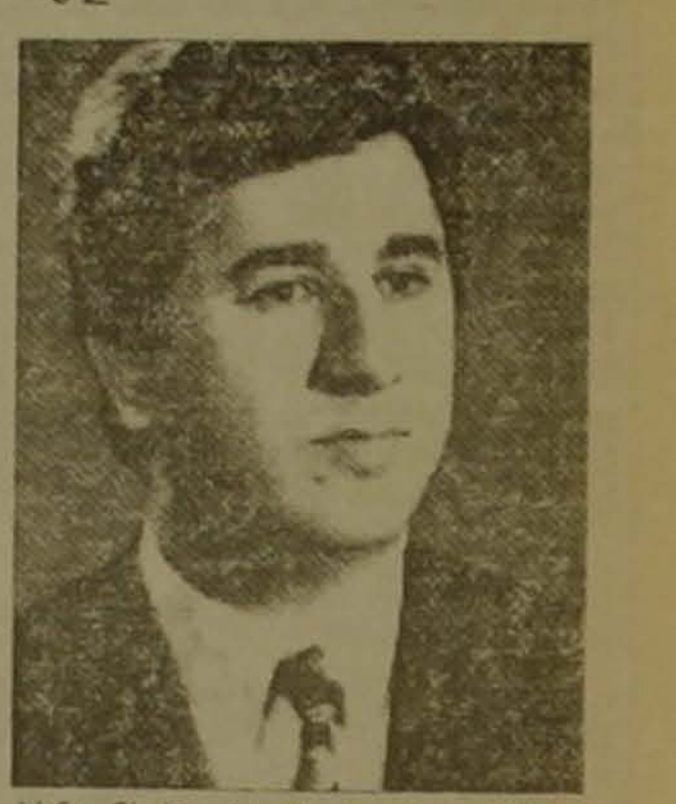

Մեր օրերում ժամ առ ժամ է աղտեղվում երաժշտական աշխարհը՝ ասպարեզը զիջելով ոչ այնքան ակնկալվելիք (բնավ էլ ոչ «սրտառնացող») դասական, որքան օտար (որպես թե ռոք), բայց իրականում ջազակերպարան ռաբիսային երաժշտությանը՝ հող չտանելով ազգայինին, էլ ուր մնաց թե... աշուղականի նկատմամբ: Մի կողմ թողնելով այն, որ տարիներ առաջ էլ գտնվեց մի խելոք, որ առաջարկեց «աշուղ» բառը դուրս թողնել առօրյա խոսակցությունից: Եվ հենց այս պայմաններում է, որ մի այլ հայորդի հոգ տարավ ճիշտ հակառակի մասին, որոշեց ոչ ավել, ոչ պակաս բացանել... աշուղական դպրոց, հենց իր աշուղ Ջիվանու անվամբ: Ես մի կողմ եմ թողնում մեր օրերում նման որեւէ հաստատության հիմնադրման համար հարկավոր միջոցների ու մանկավարժական կադրերի հայթայթման եւ նաեւ ուսուցման հետ կապված բազմաթիվ-բազմապիսի դժվարությունների հաղթահարումը: Ինչեւէ:

Կարծես ձայն-ձայնի տալով հավաքվել ու եկել էին հանրապետության երաժշտական մտքի ու գործի բազում անվանիներ՝ կոմպոզիտորներ Էդվարդ Միրզոյանը, Վլադիլեն Բալյանը, պրոֆեսոր երաժշտագետներ Մարգարիս Բրուտյանը, Ժաննա Զուրաբյանը, երաժշտագետ, հրապարակագիր Ծովակ Համբարձումյանը, ժուռնալիստներ Հրաչ Սաթեւոսյանը, Վանիկ Սանթրյանը, հայրենանվեր նման միջոցառումների մշտական մասնակից եւ այդ առիթներով հազվագյուտ ջերմ խոսք ասող, բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանն իր մտերիմ գրչընկերուհու Անահիտ Սահինյանի հետ եւ վերջապես ամենաբաղձալի ասեմ, թե անձկալի հյուրը աշուղ Ջիվանու ծոռնուհին տիկին Անահիտ Լեւոնյանը, որին ներկաները դիմավորեցին հոտնկայս ծափահարություններով:

Ողջույնի ի՜նչ ջերմ խոսքեր ասես որ չհնչեցին, չեղավ մեկը, որ հիացմունքի իր խոսքը չուղղեր գործի կազմակերպչին եւ դպրոցի հիմնադրին՝ անվանի երգիչ եւ բանաստեղծ Թովմաս Պողոսյանին: Պատկերացրեք իմ ցնծությունը, մեկի, որ իր ողջ կյանքում ձգտել, երազել է ոչ թե աշուղական դպրոց (չէ մի չէ) բանալու, այլ իրականացնելու ընդամենը որեւէ աշուղական ձեռնարկում: Ինձ եւս մնում էր (քիչ է ասել սրտանց) ոչ միայն ողջունել, այլեւ օրհնել օրվա հերոսին, որն, ի դեպ (ինձ թույլ եմ տալիս ասելու), եղել է իմ երբեմնի սանը դեռ երկու թե երկուսուկես տասնամյակ առաջ:

ՇԱՀԵՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Ցուցահանդեսներ նաեւ ճաշակ են ձեւավորում

...ուսանողների, սկսնակ երիտասարդ ստեղծագործողների աշխատանքների ցուցահանդեսներ կազմակերպելը մեծ նշանակություն ունի երիտասարդների ճաշակի, հոգեւոր զարգացման համար: Նրանց համար հետաքրքիր կլինի իրենց հասակակիցների հետ շփումը, բացի այդ նրանք իրար հետ լավ լեզու կգտնեն: Փողոցներում մենք հաճախ ենք տեսնում այսպես կոչված նորաձեւ, սակայն աստված գիտի թե ինչպես հագնված երիտասարդների, որոնք դրանով ցանկանում են շեշտել իրենց անհատականությունը: Սակայն ինչը որտեղ հագնելու չիմացությունը, ճաշակի բացակայությունը նրանց ծիծաղելի վիճակի մեջ է գցում: Այստեղ է, որ մեծերը պետք է օգնության հասնեն: Շատ բան պետք չէ: Եթե ուսանող նկարիչներին, մոդելյորներին, կիրառական արվեստի ապագա մասնագետներին հնարավորություն ընձեռվի պարբերաբար ցուցահանդեսներ բացել (համապատասխան զովազդի պայմաններում), որոնց այցելուները կլինեն հենց նրանց ընկերները եւ ընկերների ընկերները, եւ որտեղ խոսակցություններ կսկսվեն հագուստի, գեղեցիկի մասին, ապա այդ դեպքում թերեւս դյուրացականները, երիտասարդները չվազեն պատահական, կասկածելի հագուստի եւ ոճերի հետեւից, որոնք մեզ են հրամցվում դարձյալ կասկածելի աղբյուրներից: Ցուցահանդեսները դառնալով շփման վայրեր, գուցե նրանց օգնեն հասկանալու, որ ճաշակը եւ ազատությունը (ազատ հագնվելը) տարբեր բաներ են: Թատրոնի բարեգործական հիմնադրամի [illegible] խոսում

բացված Թբիլիսիի պետական գեղարվեստական ակադեմիայի մոդելավորման ֆակուլտետի չորրորդ կուրսի ուսանողուհի Ինեսա Մկրտչյանի մոդելները, կարծում եմ, հոգեհարազատ էին նրա հասակակիցներին: Երիտասարդական հագուստ, երեկոյան զգեստներ, որոնք ավանգարդիստական էին ու կրում էին առասպելների ազդեցություն («Գորգոն», «Հուսարներ», «Լեգեոններ»): Այս ոճը ինքնարտահայտման մեծ հնարավորություններ է տալիս եւ սիրելի է երիտասարդներին: Չնայած նորաձեւության զարգացումը մեծապես կախված է տեքստիլ արդյունաբերությունից, սակայն եթե նմանատիպ ցուցահանդեսները դառնան երիտասարդների հանդիպման վայր, ապա նրանք իրենց մտահղացումները իրականացնելու ճար կգտնեն:

Ա. Ա.

էջ

ՍՊՈՐՏ

ՀԵԾԱՆՎԱՎԱԶՔ

«Տուր դը Սեւանը» ընդլայնում է աշխարհագրությունը...

Իտալական Սան Սեբաստիան քաղաքում անցկացված հեծանվորդների միջազգային միության (ՈՒՍԻ) կոնգրեսի աշխատանքներին մասնակցում էր Հայաստանի հեծանվային մարզաձեւի ֆեդերացիայի փոխնախագահ Հովհաննես Հովհաննիսյանը: Նա բանակցություններ վարեց Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Դանիայի, Վրաստանի, Իրանի, Ղազախստանի, Մոլդովայի, Լատվիայի, Ուզբեկստանի ներկայացուցիչների հետ, այդ երկրների թիմերին հրավիրելով 1998 թ. հուլիսին անցկացվելիք «Տուր դը Սեւան» երկրորդ հեծանվավազքին: Հովհաննիսյանը նշեց, որ Հայաստանում կայանալիք բազմօրյա հեծանվավազքին մասնակցելու ցանկություն հայտնած այդ երկրները շուտով կստանան մրցումների կանոնադրությունը եւ վազքի երթուղու ընդհանուր քարտեզը: Այս անգամ «Տուր դը Սեւան» միջազգային մրցաշարի «աշխարհագրությունը» ավելի ընդլայնված կլինի: Բացի «մարգարտյա» լիճը երիզող ճանապարհից, մրցումների երթուղին կներգրավի եւ լեռնային այլ գեղատեսիլ ուղերթներ:

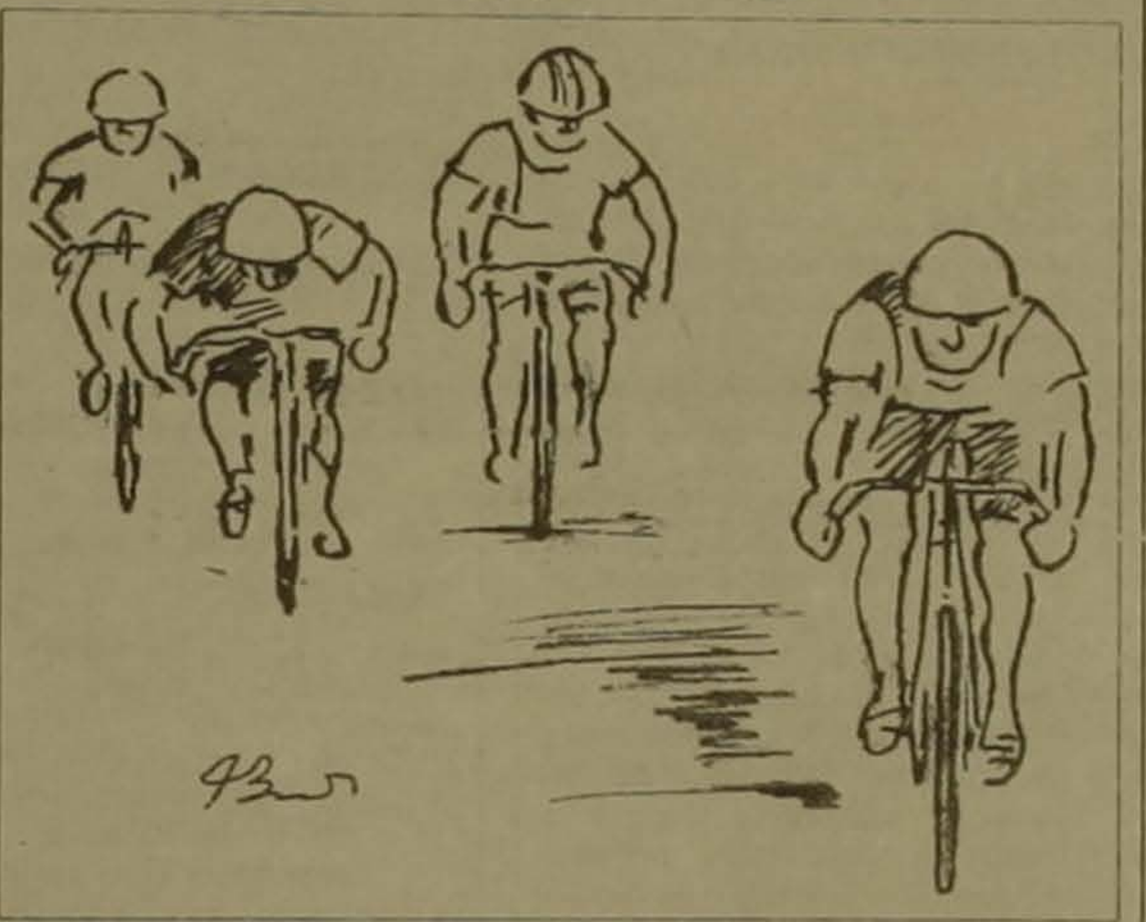

«Տուր դը Սեւանը» հեծանվորդների միջազգային միության մարզական միջոցառումների ցանկը ընդգրկելու հարցը պայմանավորված կլինի երկրորդ վազքի կազմակերպման եւ անցկացման մակարդակով: Ի դեպ, նախատեսվում է, որ այդ մրցաշարին կմասնակցի ՈՒՍԻ-ի ներկայացուցիչը:

Այս տարվա սեպտեմբերին անցկացված «Տուր դը Սեւան» միջազգային առաջին հեծանվավազքը մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել լճափնյա համայնքների բնակիչների շրջանում, որոնք ոգեւորությամբ էին դիմավորում մարզիկներին: Այդ ժամանակ էլ ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության, սպորտսվարչության, հեծանվային մարզաձեւի հանրապետական ֆեդերացիայի եւ Գեղարքունիքի մարզպետարանի ղեկավարները որոշեցին այս ներկայացուցչական մրցավազքը, որը անցկացվում է «Փրկենք Սեւանը» նշանաբանով, դարձնել ավանդական:

«Տուր դը Սեւան» երկրորդ մրցաշարը արդեն մտցվել է սպորտսվարչության միջոցառումների ցանկը եւ հենց օրերս նրա կազմակերպման եւ անցկացման հետ առնչվող հարցերը կքննարկվեն Գեղարքունիքի մարզպետարանում:

ԱԼՅՈՇԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԹԵՆԻՍ

Մրցաշարից մրցաշար...

Թենիսի խորը մրցաշարերը հաջորդում են իրար: Մոսկվայում ավարտվեց «Կրեմլի գավաթի» խաղարկության կանանց մրցաշարը: Հաղթեց եւ 150 հազար դոլար ստացավ չեխուհի Յանա Նովոտնան, որը եզրափակիչում պարտության մատնեց ճապոնուհի Այի Սուգիյամային:

«Օլիմպիական» համալիրի թենիսի դաշտերում կանանց անմիջապես փոխարինեցին տղամարդիկ: Այստեղ նույնպես հանդես կգան համաշխարհային դասակարգման ցուցակում բարձր տեղեր զբաղեցնող շատ թենիսիստներ: Մարզասերներն արդեն գիտեն, որ մասնակիցների թվում է մեր հայրենակից Սարգիս Սարգսյանը: Սարգիսը առաջին շրջանում պարտության մատնեց ֆրանսիացի Ֆաբրիցիո Սանտորոյին եւ շարունակում է պայքարը:

«Կրեմլի գավաթի» մրցումների հաղթող Յանա Նովոտնան

Փարիզի «Բերսի» մարզապալատում ավարտվեց «Մերսեդես Սուպեր-9» անվանումով խորը մրցաշարը: Եզրափակիչում աշխարհի թիվ 1 ռակետ, ամերիկացի Փիթ Սամփրասը հաղթեց շվեդ Յոնաս Բյորկմանին:

Շուտով երկրագնդի ուժեղագույն ութ թենիսիստները կհավաքվեն Գերմանիայի Հաննովեր քաղաքում որոշելու աշխարհի չեմպիոնին: Արդեն հայտնի են առաջնության չորս մասնակիցները՝ Փիթ Սամփրաս, Մայքլ Չանգ (ԱՄՆ), Պատրիկ Ռաֆթեր (Ավստրալիա) եւ Գրեգ Ռուսեդսկի (Անգլիա):

Եվգենի Կաֆելնիկովը գլխահակ է: Փարիզի մրցաշարի կիսաեզրափակիչում պարտություն կրելով Սամփրասից, Ռուսաստանի ուժեղագույն թենիսիստը համաշխարհային դասակարգման ցուցակում նահանջեց 11-րդ տեղը: Այժմ աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու համար Կաֆելնիկովը շատ հաջող պետք է հանդես գա «Կրեմլի գավաթի» մրցումներում

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվրոպական գավաթների համար

Երեկ ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի 1/16 եզրափակիչ պատասխան խաղերով սկսվեց ֆուտբոլային մեծ եռօրյակը:

Այսօր Չեմպիոնների լիգայի 24 թիմերը խաղեր կանցկացնեն 6 խմբերում: Իհարկե, եվրոպական երեք գավաթներից ամենահեղինակավորն ու ամերագրավիչը այս մրցումներն են: 12 հանդիպումների զգալի մասը կարող է էական փոփոխություններ մտցնել մրցաշարային աղյուսակներում:

Իսկ վաղը ասպարեզ դուրս կգան Գավաթակիրների գավաթի մասնակիցները, որոնք կանցկացնեն 1/8-րդ եզրափակիչի պատասխան հանդիպումները:

АКРОБАТИКА

ԱԿՐՈԲԱՏԻԿԱ

Հանրապետության չեմպիոնները որոշվեցին

Ավարտվեց ակրոբատիկայի Հայաստանի անհատական-թիմային առաջնությունը, որին մասնակցեցին Երեւանի, Վանաձորի եւ Կապանի 75 մարզիկ-մարզուհիներ:

Թիմային պայքարում մեծ առավելությամբ հաղթեց մայրաքաղաքի Շենգավիթի համայնքի ակրոբատիկայի եւ գեղարվեստական մարմնամարզության առաջին թիմը: Երկրորդ տեղը գրավեցին օլիմպիական հերթափոխի հանրապետական ուսումնարանի, երրորդը՝ Վանաձորի ակրոբատները:

Անհատական մրցումներում ցատկերից հաղթող դարձան տղամարդկանցից Նորայր Սահակյանը (Կապան), կանանցից Սյուզաննա Զաքարյանը (Շենգավիթի մարզադպրոց): Երկու հաղթողներն էլ առաջին անգամ լրացրեցին սպորտի վարպետի նորման:

Նման նորմա լրացրեցին նաեւ կանանց զույգի հաղթողներ Արաքսյա Գեւորգյանը եւ Սաբրինա Խաչատրյանը (ՕՀՀՌՈւ): Տղամարդկանց զույգերի մրցումներում հանրապետության չեմպիոններ դարձան Գեւորգ Սուլյանն ու Վահան Մովսիսյանը (Վանաձոր): Խառը զույգերի պայքարում առաջինն էին Լիանա Մկրտչյանը եւ Մարտին Հակոբյանը (Շենգավիթի մարզադպրոց):

Կանանց եռյակների մրցումների հաղթող դարձան Լարիսա Մելքումյանը, Սոֆյա Մելքոնյանը եւ Մարինե Վարդանյանը (Շենգավիթի մարզադպրոց): Հանրապետության նոր չեմպիոնները լրացրեցին սպորտի վարպետի նորման: Տղամարդկանց քառյակների պայքարում ուժեղագույնը նրանց թիմակիցներ Գեւորգ Հովակիմյանը, Անդրանիկ Ղարիբյանը, Աշոտ Թորոսյանը եւ Արա Մնացականյանն էին:

Նետաձիգներն ավարտեցին մրցաշրջանը

Օլիմպիական հերթափոխի մանկապատանեկան մարզադպրոցում անցկացվեց Հայաստանի նետաձգության ֆեդերացիայի գավաթի խաղարկությունը: Մրցումներին մասնակցեցին Երեւանի 30 մարզիկներ:

Տղամարդկանցից առաջին մրցանակը նվաճեց Արթուր Բաչիկյանը: Նա 120 հնարավորից վաստակեց 113 միավոր, ինչն ընդամենը մեկ միավորով է զիջում իր իսկ՝ անցյալ տարի սահմանած հանրապետական ռեկորդին: Երկրորդ տեղը գրավեց Անդրանիկ Շահնազարյանը (97 միավոր), երրորդը՝ Արտակ Ներսիսյանը (91 միավոր):

Կանանցից հաղթող դարձավ Աիդա Մովսիսյանը՝ 68 միավոր, երկրորդ տեղում է Աննա Կարմենյանը՝ 56 միավոր:

Գավաթի խաղարկումով հանրապետության նետաձիգներն ավարտեցին իրենց մրցաշրջանը:

Ավելացնենք, որ մրցումների հովանավորն էր «Հայկական ավիաուղիներ» ընկերությունը:

ԼՈՒՐԵՐ

Երկու մասնակիցներով

Հայաստանի երկու ներկայացուցիչներ հանդես կգան սուսերամարտի եվրոպայի անհատական առաջնությունում, որը կանցկացվի Լեհաստանի Գդանսկ քաղաքում: Գագիկ Հովհաննիսյանը կմասնակցի ծկասուսերակիրների, իսկ Սամվել Գրիգորյանը խոցասուսերակիրների մրցումներին: Սպորտի վարպետներ Հովհաննիսյանը եւ Գրիգորյանը Նորագավիթի սուսերամարտի մասնագիտացված դպրոցի սաներ են:

Հանրապետության գավաթի համար

Վերջին շրջանում բիլյարդի հանրապետական ֆեդերացիան աշխուժացրել է գործունեությունը: Եվ ահա, նոյեմբերի 15-16-ը ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտում կանցկացվի ֆեդերացիայի գավաթի խաղարկությունը «ռուսական բուրգ» խաղաձեւից: Մրցումների մուտքավճարը 10 հազար դրամ է: Հաջող հանդես եկած մարզիկները կպարգեւատրվեն դրամական մրցանակներով:

Անցկացվեց վիճակահանությունը

Եկող տարվա հուլիսի 29-ից օգոստոսի 9-ը Հունաստանում կանցկացվի բասկետբոլի տղամարդկանց աշխարհի հերթական առաջնությունը: Եզրափակչի իրավունք նվաճած 16 թիմերի վիճակահանություն անցկացվեց, որի արդյունքները ներկայացնում ենք ընթերցողներին. առաջին խումբ՝ Հունաստան, Կանադա, Իտալիա, Սենեգալ, երկրորդ խումբ՝ Հարավսլավիա, Պուերտո Ռիկո, Ռուսաստան, Ճապոնիա, երրորդ խումբ՝ ԱՄՆ, Բրազիլիա, Լիտվա, Հարավային Կորեա, չորրորդ խումբ՝ Ավստրալիա, Արգենտինա, Իսպանիա, Նիգերիա:

Անցյալ ուրբաթ օրը սկսվեց Բասկետբոլի ազգային ասոցիացիայի (NBA) առաջնությունը: Կրկին շատ բարձր են գնահատվում վերջին տարիների չեմպիոն «Չիկագո բուլզ» թիմի հնարավորությունները: Անցկացրած հարցման արդյունքում պարզվել է, որ բասկետբոլի սիրահարների 46,4 տոկոսի կարծիքով այս առաջնությունում նույնպես հաղթող կդառնան «Ցուլերը»: Երկրպագուները համոզված են նաեւ, որ Չիկագոյի թիմի առաջատար խաղացող Մայքլ Ջորդանը կրկին կփայլի խաղահրապարակում:

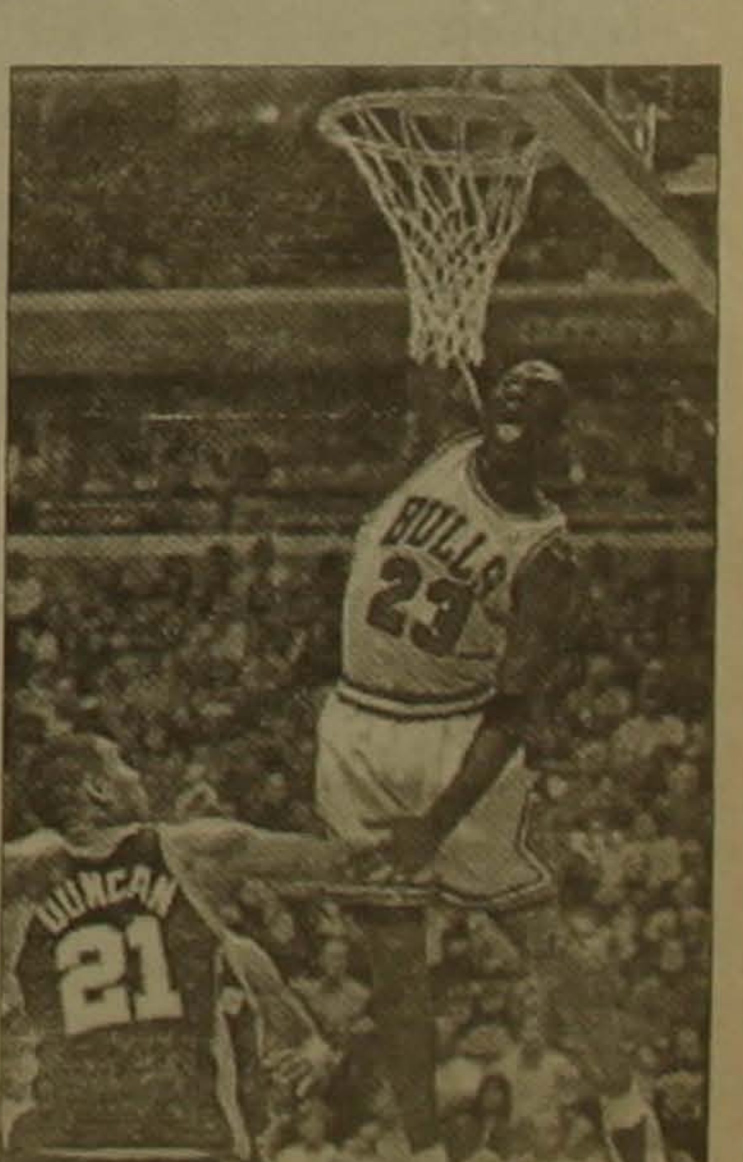

Նկարում «Չիկագո բուլզ»-«Սան Անտոնիո սփըրզ» հանդիպումը: Ջորդանը միավոր է բերում իր թիմին, իսկ մրցակից թիմի խաղացող Թիմ Դունկանը ոչնչով խանգարել չի կարող «Չիկագոյի» լավագույն խաղացողին:

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ԼՈՆԴՈՆ

Հայաստանը բոլոր առումներով միջին երկիր

Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկի զեկույցը

ԼՈՆԴՈՆ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Վերջին 7 տարվա ընթացքում առաջին անգամ ԱՊՀ բոլոր երկրներում տնտեսական աճ է գրանցվելու, եզրակացրել է Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը, որի՝ մոտ 250 էջանոց զեկույցը նոյեմբերի 3-ին հրապարակվել է Լոնդոնում։ Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, զեկույցում նշվում է, որ ավարտվել է Ռուսաստանի տնտեսական անկումը, եւ թեեւ աճը այս տարի կես տոկոսից էլ պակաս է, մոտ ապագայում այդ երկիրը լոկոմոտիվի դեր կխաղա ԱՊՀ մյուս երկրների համար։ Միեւնույն ժամանակ զեկույցի հեղինակները փաստել են, որ կաշառակերությունն ԱՊՀ-ում ավելի բարձր է, քան աշխարհի որեւէ այլ մասում։ Ընդ որում, կաշառակերության ամենաբարձր ցուցանիշներ ունեն Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Ուկրաինան, Ռուսաստանը եւ Ուզբեկստանը։ Հայաստանը ցուցակում չկա այն պատճառով, որ ընտրովի ուսումնասիրություններ են կատարվել հիշյալ հինգ երկրներում։ Նշվում է, սակայն, որ ԱՊՀ մնացած երկրներում եւս իրավիճակը գրեթե նույնն է։ Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկի կարծիքով, առաջիկա 20 տարում ԱՊՀ երկրների շարքից կարող են ծնվել տնտեսական վագրեր (այդպես են կոչվում այն երկրները, որոնք կարճ ժամանակում արագընթաց ցատկ են կատարում դեպի տնտեսական զարգացման շատ ավելի բարձր մակարդակ)։ Ըստ բանկի, 1990 թ.-ին սկսվել է տնտեսական անկումը Հայաստանում, ինչի հետեւանքով երկիրը 92 թ-ին կորցրել է իր համախառն ներքին արտադրանքի 52 տոկոսը։ Նման ճգնաժամ չի եղել ԱՊՀ ոչ մի երկրում։ Նշվում է, որ անկումը Ադրբեջանում շարունակվել է մինչեւ 1995 թ.-ի վերջը։ 1994 թ.-ին Հայաստանում գրանցվել է մոտ 5,5 տոկոս տնտեսական աճ, 1995 թ.-ին՝ գրեթե յոթ տոկոս, բայց 96-ին աճը դանդաղել եւ վեց տոկոսից էլ պակաս էր, ինչը կրկնվել է նաեւ 1997 թ.-ին։ Զեկույցի համաձայն, այժմ Վրաստանն է դարձել ԱՊՀ ռեկորդակիրը, ուր արդեն երկրորդ տարին է, ինչ տնտեսական աճը կազմում է 10,5 տոկոս։ 1998 թ.-ին տնտեսական աճը Ադրբեջանում կկազմի մոտ 7 տոկոս, իսկ Հայաստանում՝ 4, 5 տոկոս։ Սղաճը 1997 թ-ին Հայաստանում ամենաբարձրն է լինելու Անդրկովկասում՝ 12 տոկոս (1998 թ.-ին՝ 16 տոկոս), այնինչ Ադրբեջանը եւ Վրաստանը պահպանելու են 10 տոկոսից պակաս սղաճ։ Հայաստանը եւ Վրաստանը ամենամեծ արտաքին պարտքեր ունեցողների շարքում են։ Հայաստանը համարվում է բոլոր առումներով միջին երկիր, ուր օտարերկրյա ներդրումները շատ սակավ են։ Այսպես, 1996 թ.-ին ներդրումները Հայաստանում կազմել են 22 միլիոն դոլար, այնինչ Ադրբեջանում՝ 660 միլիոն դոլար։ Հայաստանի բնակչության 28 տոկոսի վիճակը բնութագրվում է որպես աղքատ կամ շատ աղքատ։

Վրաստանում ռադիացիոն թափոնների պահեստարան

ԹԲԻԼԻՍԻ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒՍ։ Ատոմային էներգետիկայի միջազգային գործակալությունը (ՄԱԳԱՏԷ) 300 հազար դոլար կհատկացնի ռադիացիոն թափոնների ժամանակավոր պահեստարանի շինարարության համար։ Այսօր կայացած մամլո ասուլիսի ժամանակ այս մասին հայտնել է Վրաստանի առողջապահության նախարար Ավթանդիլ Ջորբենաձեն։ Այս պահեստարանում մասնավորապես կզետեղվի ռադիոակտիվ Ցեզիում-137-ը, որը դարձել է Լիլոյի սահմանապահների պատրաստման կենտրոնում ծառայություն անցնող վրացի 16 սահմանապահների ճառագայթահարման պատճառը։ Ավելի վաղ այնտեղ էր տեղաբաշխված ԽՍՀՄ քաղաքացիական պաշտպանության քիմիական պաշտպանության գունդը։

Ելցինի անվտանգությունը «լիովին ապահովված է»

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ՌԴ նախագահի նկատմամբ ահաբեկչական գործողության սպառնալիքի իրական լինելը հաստատող ոչ մի տվյալ այս պահին չկա։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այս մասին հայտնել է ՌԴ պահպանության համապետական ծառայության մամլո կենտրոնի ղեկավարը։ «Պետության ղեկավարի անվտանգությունը լիովին ապահովված է», ընդգծել է նա։ Պահպանության համապետական ծառայության ներկայացուցչի խոսքերով, Բորիս Ելցինի դեմ պատրաստվող մահափորձի մասին հաղորդումներն ստանալուց հետո «կատարվել է ստուգում», բայց նման սպառնալիքի իրական լինելը հաստատող տվյալներ առայժմ չեն բացահայտվել։ Ավելի վաղ Մոսկվայի ներքին գործերի գլխավոր վարչության օպերատիվ ծառայության վկայակոչմամբ հաղորդվել էր, որ անցյալ գիշեր 02 հեռախոսահամարով զանգահարել էր մի անհայտ անձնավորություն, որը հայտարարել էր, թե խմբի մականունով մեկը մահափորձ է պատրաստում պետության ղեկավարի դեմ։

Էլչիբեյ. «Հայաստանը ոչինչ չունի»

ԲԱՔՈՒ, 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Բաքվում տեղի է ունեցել Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատ կուսակցության գերագույն մեջլիսի նիստ, որի ընթացքում քննարկվող հիմնական հարցը եղել է ղարաբաղյան հակամարտությունը։ Այդ հակամարտությունը դարձել է թիվ առաջին խնդիրը Էլչիբեյի ղեկավարած ընդդիմադիր թեւի համար։

Ըստ Բի Բի Սի ռադիոկայանի հաղորդման, ժողկոնգրեսի նիստում այդ հարցը քննարկելիս Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատի փոխնախագահ Մոլլազադեն նշել է, թե ընդդիմության կարծիքով, միջազգային միջնորդներն այդ հարցում հանդես են գալիս երկակի ստանդարտների դիրքից։ Մոլլազադեի խոսքերով, միջազգային հեղինակավոր կազմակերպություններն Ադրբեջանին ստիպում են հաշվի նստել ռազմական նախահարձակման արդյունքների հետ։ Նիստում կոչեր են հնչել ղարաբաղյան հարցում ավելի կոշտ դիրքորոշմամբ ընդդիմության հանդես գալու օգտին։

Գերագույն մեջլիսում ելույթ է ունեցել նաեւ ինքը՝ Էլչիբեյը։ Նրա եզրակացությամբ, միջազգային միջնորդները՝ Ռուսաստանը եւ Արեւմուտքը, ցանկանում են Ղարաբաղի հիմնախնդիրը կարգավորել՝ նկատի առնելով Հայաստանի ապագա ճակատագիրը։ Էլչիբեյի խոսքերով, Հայաստանը ոչինչ չունի։ Այնտեղ ամեն ինչ ներկրվում է Ռուսաստանից։ Հետեւաբար Հայաստանի քայքայվելու սպառնալիք է ծագում։ Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատի նախագահի կարծիքով, Հայաստանով նավթամուղի անցնելու կողմնակիցներին անհանգստացնում է Հայաստանի փլուզման հեռանկարը։ Այնուհետեւ Էլչիբեյն ասել է. «Նրանք ուզում են հիմնական նավթամուղն անցկացնել Մեղրիով, իսկ դրանից Հայաստանը տարեկան 100 միլիոն դոլարի շահույթ կստանա այդ 47 կիլոմետրի համար։ Այսինքն, նա փաստորեն կստանա անմիջապես տանը»։ Էլչիբեյը պատրաստակամություն է հայտնել կոշտ քայլեր ձեռնարկել «նավթային» դիվանագիտության մեջ։

«Նոր Ադրբեջան» կառավարող կուսակցության բաժնի տնօրեն Ասկերովը Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատի որդեգրած ռազմավարությունը համարել է անլուրջ։ Նրա խոսքերով, այդ կուսակցությունը միշտ էլ հետեւել է արմատական դիրքորոշումների, պատկերացում չունենալով դիվանագիտության եւ քաղաքականության մասին։

Անկախ վերլուծաբանները գերադասում են հետեւել տեղի ունեցող իրադարձություններին։ Նրանց եզրակացությամբ, մոտ օրերս հնարավոր կլինի ավելի ստույգ ասել, թե ընդդիմության վերջին քայլերը որքանով են համաձայնեցված կառավարության հետ։

Հայաստանի Հանրապետությունում Լիբանանի դեսպանատունը պատիվ ունի հայտնելու Հայաստանի ժողովրդին եւ Լիբանանի համայնքին, որ դեսպանատան հյուպատոսական բաժինը վերսկսել է իր աշխատանքը դեսպանատան նոր գրասենյակում՝ Վարդանանց 7 հասցեով։ Ընդունելությունը երկուշաբթի օրվանից մինչեւ ուրբաթ օրը ներառյալ, ժամը 9.30-12.30-ը։

Գրասենյակի հեռախոսահամարներն են 52-65-40, 56-14-96, 58-98-74
AT&T եւ Fax: 151 128
Կառավարական 69-04
E-mail:
libarm @ arminco.com

Օգտվելով առիթից Լիբանանի դեսպանատունը հիշեցնում է Հայաստանում Լիբանանի համայնքին, որ դեսպանատանը գործում է հասցեների գրանցման ծառայություն։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
հատուկ դասընթացների բաժինը
հրավիրում է
ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ

Ծանոթություն DOS, NORTON COMMANDER, WINDOWS համակարգչային միջավայրերին
1997 թ. նոյեմբերի 10-ին եւ 13-ին
ժամը՝ 16:00-20:15
Վարձը՝ 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

WORD 6.0 FOR WINDOWS. առաջին փուլ
1997 թ. նոյեմբերի 17-ին եւ 20-ին
ժամը՝ 16:00-20:15
Վարձը՝ 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

WORD 6.0 FOR WINDOWS. երկրորդ փուլ
1997 թ. նոյեմբերի 24-ին եւ 26-ին
ժամը՝ 16:00-20:15
Վարձը՝ 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

EXCEL 5.0 FOR WINDOWS. առաջին փուլ
1997 թ. դեկտեմբերի 1-ին եւ 4-ին
ժամը՝ 16:00-20:15
Վարձը՝ 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

EXCEL 5.0 FOR WINDOWS. երկրորդ փուլ
1997 թ. դեկտեմբերի 8-ին եւ 11-ին
ժամը՝ 16:00-20:15
Վարձը՝ 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

ACCESS 2.0 FOR WINDOWS. առաջին փուլ
1997 թ. դեկտեմբերի 15-ին եւ 18-ին
ժամը՝ 16:00-20:15
Վարձը՝ 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

ACCESS 2.0 FOR WINDOWS. երկրորդ փուլ
1997 թ. դեկտեմբերի 22-ին եւ 23-ին
ժամը՝ 16:00-20:15
Վարձը՝ 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

INTERNET-ի դասընթաց
1998 թ. հունվարի 8-ին, 9-ին, 12-ին եւ 15-ին
ժամը՝ 16:00-20:15
Վարձը՝ 25 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

- Դասընթացները կընթանան հայերեն լեզվով։
- Դասընթացները տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում (ՀԱՀ)։
- Վճարման եւ գրանցման համար դիմել ՀԱՀ-ի 19ա սենյակ։
- Յուրաքանչյուր դասընթացում կընդգրկվեն առաջին 15 գրանցվածները։
- Այն դիմորդները, ովքեր միանգամից կգրանցվեն չորս եւ ավելի փուլերի, կվճարեն 10 տոկոս զեղչ։

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

United Nations Department of Public Information

Vacancy Announcement

1. **Information Assistant**-must have background in journalism, college degree in journalism, language or related subjects and fluency in English, Russian and Armenian languages. The candidate must be able to translate from and into Armenian accurately.

Interested candidate are requested to submit a letter, resume, a writing and translation samples by 17 November 1997.

2. **Administrative Assistant**-must have background in secretarial, financial, administration and advanced computer skills including database and desktop publishing.

Interested candidates are requested to apply to the DPI office by 17 November 1997.

ԳՐԱԿԱՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Նոյեմբերի 6-ին, ժամը 15-ին, գրողների միության կլոր սրահում տեղի կունենա բանաստեղծ
Խաչիկ Մանուկյանի
«Գոյահանդես»
բանաստեղծությունների ժողովածուի քննարկումը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՏԱՁԳՎՈՒՄ Է 1 ԺԱՄՈՎ

Անդրանիկ Ավանեսյանի «Բազդան» գրքի քննարկումը, որ տեղի էր ունենալու այսօր, ժամը 2.30-ին, հետաձգվում է 1 ժամով՝ նույն օրը, ժամը 3.30-ին, նույն վայրում՝ գրողների միության տանը։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը՝ բաղկացած երեք սենյակից։ Երկու կողմից սեփական հողատարածք՝ 300 քառ մետր ընդհանուր մակերեսով։ Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին։ Հասցեն՝ Զրաշաս 68 (ԳԱ հետեւի մասում)։

Հեռախոս 52-54-39։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ, նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ)։ Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի։

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 698. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 4. 11. 1997. Գինը՝ 100 դրամ